

Republika Hrvatska
Državni zavod za statistiku

**KAZNENA ODGOVORNOST
PRAVNIH OSOBA ZA KAZNENA DJELA
2005. – 2009.**

Studije i analize

108

Zagreb, 2010.

Izdaje i tiska Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Zagreb, Ilica 3, p. p. 80.

Telefon: +385 (0) 1 4806-111

Telefaks: +385 (0) 1 4817-666

Elektronička pošta: ured@dzs.hr

Internetske stranice: <http://www.dzs.hr>

Odgovara ravnatelj dr. sc. Ivan Kovač.

Autori: Dragan Novosel, Dubravka Rogić-Hadžalić

Recenzent: prof. dr. sc. Davor Derenčinović, Pravni fakultet Sveučilišta u Zagrebu

Urednica: Ljiljana Ostroški

Lektorica: Anđa Matić

Tehnička urednica: Ankica Bajzek

Grafička priprema: Srećko Maković

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu pod brojem 743114

MOLIMO KORISNIKE DA PRI KORIŠTENJU PODATAKA NAVEDU IZVOR.

Tiskano u 300 primjeraka.

Obavijesti daje Odjel informacija.

Telefon: +385 (0) 1 4806-138, 4806-154, 4811-212

Pretplata publikacija: +385 (0) 1 4814-791

Telefaks: +385 (0) 1 4806-148, 4806-199

Elektronička pošta: stat.info@dzs.hr

SADRŽAJ

PREDGOVOR	7
KRATICE I ZNAKOVI	8
UVOD	9
1. Prijave, optužbe i osude od 2005. do 2009.	10
Tablica 1. Pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela prema vrstama kaznenih djela	10
Grafikon 1. Podnositelji kaznenih prijava protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	12
Grafikon 2. Udio prijava, optuženja i osuda za pravne osobe prema pojedinim vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.	12
Grafikon 3. Prijave, optužbe i osude za pravne osobe od 2005. do 2009.	12
Tablica 2. Kaznena djela protiv pravnih osoba prema ukupnom broju odluka tijela kaznenog postupka	13
Grafikon 4. Prijave, optužbe i osude protiv pravnih osoba – počinitelja kaznenih djela - od 2005. do 2009.	14
1.1. Odluke državnih odvjetništava protiv pravnih osoba	14
Tablica 3. Odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravne osobe	16
Grafikon 5. Struktura odluka državnih odvjetništava za prijavljene pravne osobe od 2005. do 2009.	16
Grafikon 6. Odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	17
1.2. Mjere opreza	17
Grafikon 7. Izrečene mjere opreza od 2005. do 2009.	18
1.3. Određivanje privremenih mjera	18
Tablica 4. Prijavljene pravne osobe za kaznena djela	18
Tablica 5. Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.	23

1.4. Odbačaj kaznene prijave	27
Grafikon 8. Struktura razloga za odbačaj kaznenih prijava podnesenih protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	27
1.4.1. Odbačaj temeljem članka 174. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku	28
1.4.2. Oportunitet	28
1.4.3. Beznačajno djelo	29
Tablica 6. Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.	29
2. Odluke državnih odvjetništava prema vrstama kaznenih djela	34
Grafikon 9. Odluke državnih odvjetništava protiv pravnih osoba prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.	34
Grafikon 10. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja od 2005. do 2009.	35
Grafikon 11. Prijave protiv pravnih osoba – struktura imovinskih kaznenih djela od 2005. do 2009.	35
Grafikon 12. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv okoliša od 2005. do 2009.	36
Grafikon 13. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa od 2005. do 2009.	36
Grafikon 14. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina od 2005. do 2009.	37
Grafikon 15. Prijave protiv pravnih osoba – sporedno kazneno zakonodavstvo od 2005. do 2009.	37
Grafikon 16. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava od 2005. do 2009.	38
Grafikon 17. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv javnog reda od 2005. do 2009.	38
Grafikon 18. Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv službene dužnosti od 2005. do 2009.	39
3. Kazneni postupak i odluke suda	39
Tablica 7. Odluka u povodu optuženja protiv pravnih osoba	41
3.1. Optužene pravne osobe	41
Grafikon 19. Optužene pravne osobe prema vrsti odluke i trajanju postupka od 2005. do 2009.	42
Grafikon 20. Optužbe protiv pravnih osoba prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.	42
Grafikon 21. Pravne osobe proglašene odgovornima prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.	42

Grafikon 22.	Pravne osobe – optužene i proglašene odgovornima od 2005. do 2009.	43
Grafikon 23.	Trajanje postupka od optužbe do pravomoćne odluke za optuženja protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	43
Tablica 8.	Optužene pravne osobe za kaznena djela	44
Grafikon 24.	Optužbe protiv pravnih osoba – struktura odluka sudova od 2005. do 2009.	46
Grafikon 25.	Struktura razloga odluke o obustavi kaznenog postupka protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	46
Grafikon 26.	Struktura okolnosti koje isključuju kazneni progon protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	47
Grafikon 27.	Struktura razloga oslobađajućih presuda protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	47
Grafikon 28.	Struktura razloga odbijajućih presuda protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.	48
Tablica 9.	Optužene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.	48
3.2. Pravne osobe proglašene odgovornima i vrste sankcija		50
Tablica 10.	Osuđene pravne osobe za kaznena djela	51
3.2.1. Novčana kazna		53
Tablica 11.	Osuđene pravne osobe prema kaznenim djelima, pokušaju, izrečenim sankcijama, uvjetnoj kazni, izrečenoj kazni ukidanja pravne osobe, izrečenoj sigurnosnoj mjeri i oduzetoj imovinskoj koristi od 2005. do 2009.	53
Grafikon 29.	Izrečene sankcije za pravne osobe od 2005. do 2009.	56
Grafikon 30.	Izrečene novčane kazne od 2005. do 2009.	57
3.2.2. Uvjetna osuda		57
Grafikon 31.	Izrečene novčane kazne – uvjetne i bezuvjetne – od 2005. do 2009.	57
3.2.3. Kazna prestanka pravne osobe		57
3.2.4. Sigurnosne mjere		58
3.2.5. Oduzimanje imovinske koristi		58
Grafikon 32.	Oduzimanje imovinske koristi pravnim osobama od 2005. do 2009.	59
ZAKLJUČAK		61

PREDGOVOR

Statistička analiza o kaznenoj odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela temelji se na rezultatima redovitih statističkih istraživanja o pravnim osobama kao počiniteljima kaznenih djela koja provodi Državni zavod za statistiku prema Godišnjemu provedbenom planu statističkih aktivnosti za svaku godinu na koju se taj plan odnosi, a na temelju Zakona o službenoj statistici (NN, br. 103/03. i 75/09.).

Predmet istraživanja i jedinice promatranja jesu pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela, a statističko istraživanje provodi se od 2005.

Vrijeme promatranja jest kalendarska godina, a analiza podataka odnosi se na razdoblje od 2005. do 2009. Periodika istraživanja jest godišnja, s tim da se podaci prikupljaju mjesečno. Metoda prikupljanja podataka jest izvještajna metoda, a provodi se putem statističkih obrazaca. Osnovni izvor podataka za provedbu istraživanja jesu konačne odluke državnih odvjetništava i pravomoćne presude općinskih odnosno županijskih sudova.

Kod razvoja politika i programa prevencije kriminala te prilikom ocjene njihove učinkovitosti neizbježna je upotreba službenih podataka.

Nadamo se da će podaci prezentirani u ovoj studiji i analizi biti korisni donositeljima odluka.

RAVNATELJ

dr. sc. Ivan Kovač

KRATICE

čl.	članak
EU	Europska Unija
kn	kuna
KZ	Kazneni zakon
NN	Narodne novine
st.	stavak
toč.	točka
tzv.	takozvani
USKOK	Ured za suzbijanje korupcije i organiziranog kriminaliteta
ZKP	Zakon o kaznenom postupku
ZOPOKD	Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela

ZNAKOVI

-	nema pojave
0	podatak je manji od 0,5 upotrijebljene mjerne jedinice

UVOD

Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (u nastavku teksta Zakon) objavljen je u Narodnim novinama broj 151 od 24. rujna 2003. Zakon je stupio na snagu 24. ožujka 2004. i time je u pravni sustav Republike Hrvatske uvedena odgovornost pravnih osoba za kaznena djela.

Zakon je u primjeni bez većih izmjena jer su Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela (NN, br. 110/07.) izmijenjeni samo članci 9. i 10. Zakona. Člankom 9. povećan je gornji maksimum novčane kazne s 5 milijuna kuna na 8 milijuna kuna. U skladu s tim, u članku 10. Zakona povećani su rasponi novčanih kazna koje se mogu izreći za pojedina kaznena djela, ovisno o propisanim maksimumima kazna zatvora koje se mogu izreći fizičkim osobama.

Iako se često govori o kaznenoj odgovornosti pravnih osoba, Zakonom se uređuje odgovornost pravnih osoba za kaznena djela koja su počinile odgovorne osobe u tim pravnim osobama. Naime, jedna od temeljnih postavki Zakona jest da je pravna osoba u zakonom propisanim slučajevima odgovorna za kaznena djela odgovornih osoba, stoga ne govorimo o kaznenoj odgovornosti pravnih osoba, nego o njihovoj odgovornosti za kaznena djela.

Nakon stupanja na snagu Zakona bilo je dosta skepse prema tome hoće li uopće Zakon zaživjeti u praksi, to jest hoće li se primjenjivati. Zakon je u primjeni sedmu godinu i statistički podaci pokazuju razmjerni porast broja prijave, optuženja, pa dijelom i presuda. Dosadašnja iskustva pokazuju kako se izricanjem sankcija pravnoj osobi, u skladu sa Zakonom o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela, može utjecati na gospodarske subjekte da ne čine kaznena djela i samim time utjecati na odgovornije ponašanje pravnih osoba. U pojedinim slučajevima kažnjavanje pravne osobe nužno je jer se kažnjavanjem samo odgovorne osobe ne postiže svrha kažnjavanja.

1.

Prijave, optužbe i osude od 2005. do 2009.

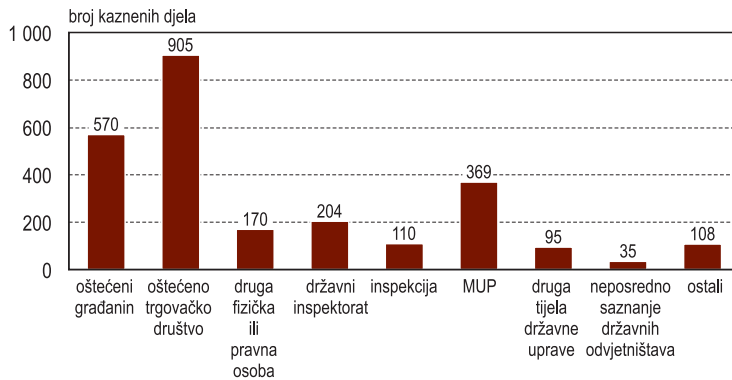
Tablica 1.

Pravne osobe kao počinitelji kaznenih djela prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.

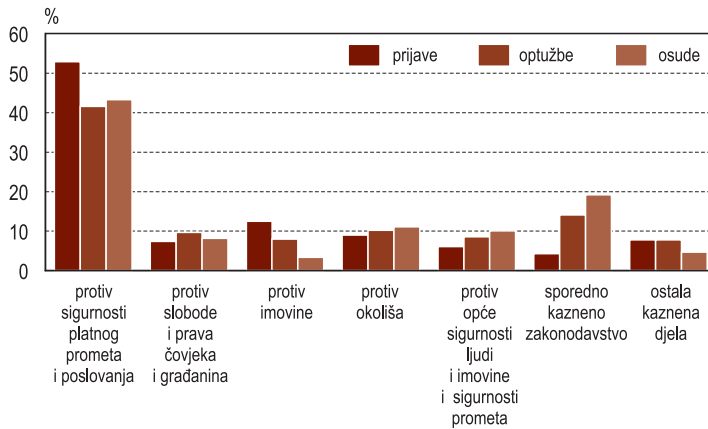
	Ukupno			2005.			
	prijave	optužbe	osude	prijave	optužbe	osude	
Ukupno	2 566	361	208	149	11	8	1
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	190	35	17	24	3	2	2
Protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	2	-	-	-	-	-	3
Protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa	2	-	-	-	-	-	4
Protiv časti i ugleda	2	3	-	-	-	-	5
Protiv državne imovine	16	2	-	-	-	-	6
Protiv privatne imovine	305	27	7	13	-	-	7
Protiv zdravlja ljudi	10	-	-	1	-	-	8
Protiv okoliša	231	37	23	14	2	1	9
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	157	31	21	14	4	3	10
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	1 357	150	90	67	1	1	11
Protiv pravosuđa	17	-	-	-	-	-	12
Protiv vjerodostojnosti isprava	52	12	6	1	-	-	13
Protiv javnog reda	38	5	1	8	1	1	14
Protiv službene dužnosti	77	8	3	1	-	-	15
Sporedno kazneno zakonodavstvo	110	51	40	6	-	-	16

	2006.			2007.			2008.			2009.		
	prijave	optužbe	osude	prijave	optužbe	osude	prijave	optužbe	osude	prijave	optužbe	osude
1	310	23	17	597	64	39	666	130	80	844	133	64
2	36	4	2	48	5	3	38	14	7	44	9	3
3	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-
4	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-
5	-	-	-	2	-	-	-	2	-	-	1	-
6	3	-	-	4	1	-	2	-	-	7	1	-
7	40	4	3	85	2	-	81	12	2	86	9	2
8	-	-	-	-	-	-	6	-	-	3	-	-
9	42	3	2	53	6	3	56	11	9	66	15	8
10	24	-	-	37	8	8	42	9	5	40	10	5
11	122	5	3	290	21	13	343	62	41	535	61	32
12	-	-	-	2	-	-	7	-	-	8	-	-
13	4	2	2	16	2	-	20	2	-	11	6	4
14	3	-	-	9	1	-	11	-	-	7	3	-
15	10	-	-	25	3	1	30	3	1	11	2	1
16	26	5	5	25	15	11	27	15	15	26	16	9

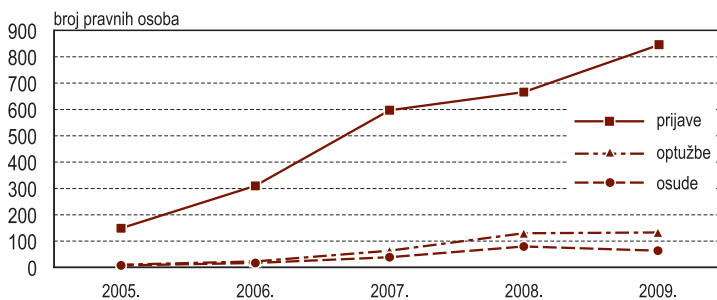
Grafikon 1.
Podnositelji kaznenih prijava protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

Grafikon 2.
Udio prijava, optuženja i osuda za pravne osobe prema pojedinim vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.

Grafikon 3.
Prijave, optužbe i osude za pravne osobe od 2005. do 2009

Znatan je broj takvih slučajeva u kojima odgovorna osoba postupa u interesu pravne osobe, a ne zbog toga što bi ona to osobno htjela i ne u osobnom interesu. Najčešće je riječ o tome da odgovorna osoba na određeni način pristaje na činjenje kaznenog djela i na posljedice jer se to od nje očekuje, ili mora otići s odgovornog mjesta. U takvim slučajevima nepravedno je da je kažnjena samo odgovorna osoba, razlozi pravičnosti traže da se kazni i onaj u čijem interesu je to djelo počinjeno, dakle – pravna osoba. Sve je više kaznenih djela kod kojih je pojedinac kao počinitelj u drugom planu, a u prvi plan dolazi pravna osoba kao centar moći i zbiljski nositelj kriminalne djelatnosti i korisnik protupravno ostvarene imovinske ili druge koristi.

Razmjerno složeni predmeti u kojima je više osoba optuženo za kaznena djela zlouporabe u gospodarskom poslovanju pokazuju da trgovačka društva nerijetko ne biraju sredstva da bi ostvarila dobit. Pojedinci koji su u tim društvima na odgovornim položajima ili pristaju na to zajedničko djelovanje ili moraju otići, jer je nerijetko u velikim korporacijama tzv. korporativna volja jača od volje pojedinaca i teško je reći da je upravo pojedinac odgovoran za počinjeno kazneno djelo. To i novi oblici organiziranoga kriminaliteta, kao i razvoj novih tehnologija, dovodi do takvih oblika kriminala u kojima je pojedinac postao nevažan. U takvim slučajevima, a bilo ih je nekoliko dosad, i javnost ponajprije proziva tu pravnu osobu i traži njezinu odgovornost, npr. kod teških kaznenih djela protiv okoliša.

Podaci o prijavama, načinu njihova rješavanja, optuženjima i presudama koji su dani u ovoj studiji i analizi na najbolji način pokazuju kako se proteklih pet godina (2005. – 2009.) zakon postupno primjenjivao.

Tablica 2.

Kaznena djela protiv pravnih osoba prema ukupnom broju odluka tijela kaznenog postupka

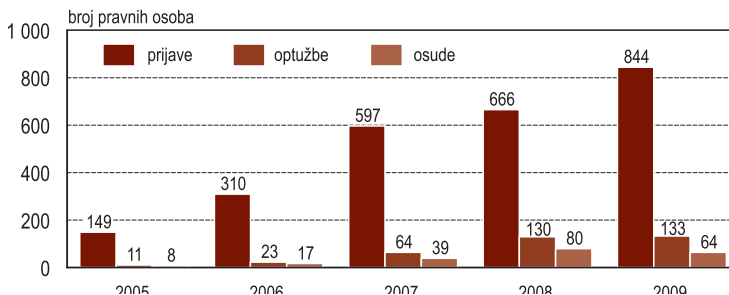
	Prijave			Optužbe			Osude		
	sva kaznena djela ¹⁾	kaznena djela počinjena od strane pravnih osoba		sva kaznena djela	kaznena djela počinjena od strane pravnih osoba		sva kaznena djela	kaznena djela počinjena od strane pravnih osoba	
		svega	%		svega	%		svega	%
Ukupno	369 147	2 566	0,7	164 618	361	0,2	120 133	208	0,2
2005.	76 558	149	0,2	30 333	11	0,0	21 739	8	0,0
2006.	76 177	310	0,4	34 076	23	0,1	24 233	17	0,1
2007.	73 679	597	0,8	33 561	64	0,2	24 481	39	0,2
2008.	71 887	666	0,9	32 739	130	0,4	24 248	80	0,3
2009.	70 846	844	1,2	33 909	133	0,4	25 432	64	0,2

1) Punoljetne osobe i pravne osobe.

U tablici 2. prikazan je broj prijava, optužaba i osuda za sva kaznena djela te broj prijavljenih i optuženih pravnih osoba, kao i broj onih pravnih osoba koje su proglašene odgovornima za kaznena djela. U promatranome petogodišnjem razdoblju prijavljeno je 2 566 pravnih osoba, što je prosječno 0,7% svih kaznenih prijava koje su zaprimila državna odvjetništva. Udio kaznenih prijava protiv pravnih osoba u 2009. jest 1,2% u odnosu na kaznene prijave za sva kaznena djela.

Kod optuženja i osuda udio optuženih pravnih osoba jest 0,2%, a isto toliki jest udio onih pravnih osoba koje su proglašene odgovornima.

Grafikon 4.
Prijave, optužbe i osude protiv pravnih osoba - počinitelja kaznenih djela od 2005. do 2009.

U grafikonu 4. prikazane su apsolutne frekvencije za prijave, optužbe i osude protiv pravnih osoba. Podaci pokazuju da je iz godine u godinu promatranoga petogodišnjeg razdoblja razmjerno veći broj prijavljenih i optuženih pravnih osoba te onih koje su proglašene odgovornima za počinjenje kaznenog djela.

1.1. Odluke državnih odvjetništava protiv pravnih osoba

Prije detaljne analize statističkih pokazatelja nužno je upozoriti na posebnosti u svezi s pokretanjem kaznenog postupka protiv pravne osobe, osnove odgovornosti, ali i na posebnosti u samom kaznenom postupku u kojem je optužena i pravna osoba. Nedvojbeno je da primjena Zakona traži od svih sudionika u postupku, a posebno od državnog odvjetnika, različit pristup kad je posrijedi razmatranje kaznenih prijava te donošenje odluka protiv pravnih osoba od pristupa koji državni odvjetnik ima kada odlučuje o prijavama protiv fizičkih osoba.

Pravna osoba kažnjava se za kazneno djelo odgovorne osobe “ako se njime povređuje neka dužnost pravne osobe ili je njime pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti protupravnu imovinsku korist za sebe i drugoga” (članak 3. ZOPOKD-a). Iz te odredbe proizlazi da je Zakon prihvatio konzervativniji pristup tzv. izvedene ili derivirane odgovornosti pravne osobe, a ne samostalne odgovornosti pravnih osoba.

Dakle, uvjeti za kaznenu odgovornost pravne osobe jesu da je odgovorna osoba počinila kazneno djelo u tom svojstvu, uz slijedeći uvjet da je time povrijedila neku dužnost pravne osobe (primjerice, kod kaznenih djela protiv okoliša) ili je njime pravna osoba ostvarila ili trebala ostvariti protupravnu imovinsku korist za sebe ili drugoga (primjerice, kod gospodarskih kaznenih djela ako je imovinska korist pribavljena za pravnu osobu).

Prije donošenja odluke o osnovanosti kaznene prijave protiv pravne osobe potrebno je utvrditi je li kazneno djelo počinila odgovorna osoba u toj pravnoj osobi. Članak 4. ZOPOKD-a određuje da je odgovorna osoba fizička osoba koja vodi poslove pravne osobe ili joj je povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe.

Odgovor na pitanje koja je to osoba koja vodi poslove pravne osobe po pravilu ne stvara velike teškoće u praksi. Sve ovisi o tome što podrazumijevamo pod pojmom vođenja poslova pravne osobe. Prema profesoru J. Barbiću, vođenje poslova društva jest svako djelovanje usmjereno ostvarenju cilja zbog kojeg je društvo osnovano i ne odnosi se na osnove društva. Zakonom o trgovačkim društvima propisano je tko je u pojedinom tipu trgovačkog društva ovlašten voditi njegove poslove. Ovisno o tipu društva, njime se dopuštaju veća ili manja odstupanja od onoga što je propisano Zakonom, tako da se u društvu može odrediti i drukčiji pravni režim vođenja poslova, ali samo u granicama onoga što određuje Zakon.²⁾

Dakle, kad je posrijedi vođenje poslova društva, bitno je ono što je određeno u zakonu ili u statutu društva ako zakon dopušta da se od pojedinih odredbi zakona odstupi.

To razlikovanje na odgovorne osobe koje vode poslove društva i na odgovorne osobe kojima je povjereno obavljanje poslova iz područja djelovanja pravne osobe nije bitno u slučajevima kaznenih postupaka za gospodarska kaznena djela kojima je pribavljena imovinska korist pravnoj osobi jer u praksi nema i neće biti posebnih teškoća oko određivanja toga tko je odgovorna osoba u tom slučaju. Dosad se iskristaliziralo stajalište da su to ponajprije članovi uprave trgovačkih društava, odnosno osobe koje su na čelu izvršnih tijela tih pravnih osoba. Dakle, neće biti nikakvih teškoća oko utvrđivanja toga je li počinitelj odgovorna osoba kod kaznenih djela gospodarskoga kriminaliteta jer se i sada zna tko je odgovorna osoba, ako je na primjer počinjeno kazneno djelo iz članka 292. KZ-a (zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju) ili članka 293. KZ-a (prijevara u gospodarskom poslovanju).

Daleko je teži odgovor na pitanje tko je odgovorna osoba s obzirom na to koji su joj poslovi iz područja djelovanja pravne osobe povjereni. Često se i dosad u praksi postavljalo pitanje koji su to poslovi iz područja djelovanja pravne osobe koji određuju je li riječ o odgovornoj osobi ili ne. S obzirom na odredbe Zakona, praksa će morati dati odgovor na pitanje je li to osoba kojoj je povjeren određeni krug poslova i koja ima određeno pravo odlučivanja u pravnoj osobi ili je to svaka osoba kojoj je povjeren određeni krug poslova. To je razmjerno važno pitanje i o odgovoru na njega ovisi koliko će često pravne osobe odgovarati za kaznena djela odgovornih osoba.

To pitanje postaje posebno složeno kod pojedinih kaznenih djela. Primjerice, kod kaznenog djela nedozvoljene uporabe autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača iz članka 230. KZ-a kod kojih bilo koja stručna osoba u pravnoj osobi može neovlašteno kopirati tuđe računalne programe ili se koristiti audiosnimkama, kod kaznenih djela protiv okoliša,

2) J. Barbić: Osobe koje vode poslove kao odgovorne osobe i određenje predstavnika, Hrvatski ljetopis za kazneno pravo i praksu (Zagreb), vol. 10, broj 212003, str. 779-842.

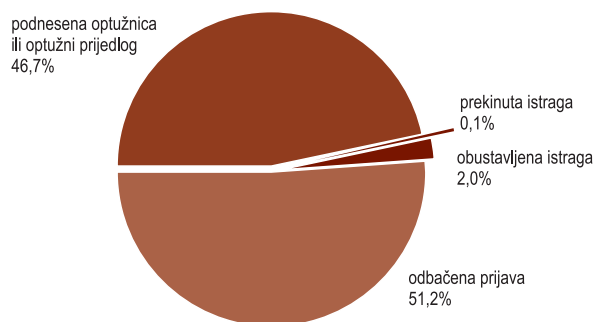
kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sličnih kaznenih djela jer se i do sad u znatnom broju slučajeva teško moglo utvrditi koja je to osoba, dakle tko je konkretni počinitelj djela. Odgovor je jednostavno dati ako je djelo počinjeno uz znanje uprave društva ili ako se zna osoba koja ga je počinila, ali ako počinitelj nije poznat i ako uprava dostavi prigovor te daje dokaze da je to djelo počinjeno bez njezina znanja ili suprotno internim pravilima pitanje odgovornosti pravne osobe stvara teškoće u praksi.

Međutim, uvijek treba cijeniti da je pravna osoba dužna tako organizirati svoje poslovanje da ono bude provedeno prema propisima. Ako to nije učinila, prihvaća radnje odgovorne osobe, prigovori uprave u smislu da nije znala ili da je to suprotno njezinim internim pravilima u tom će slučaju vjerojatno biti irelevantni.

Tablica 3.
Odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravne osobe od 2005. do 2009.

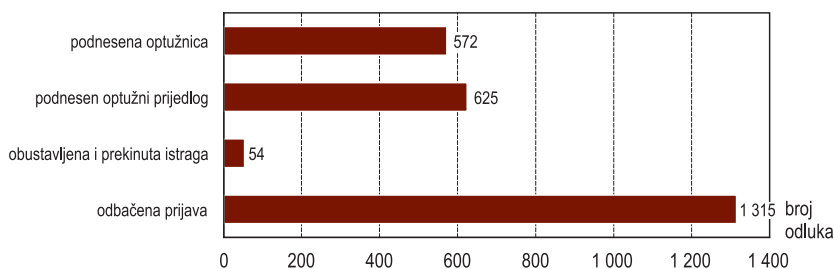
	Ukupno		Odbačena prijava		Prekinuta istraga		Obustavljena istraga		Podnesena optužnica ili optužni prijedlog	
	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%	svoga	%
Ukupno	2 566	100,0	1315	51,2	2	0,1	52	2,0	1 197	46,7
2005.	149	100,0	61	40,9	-	-	1	0,7	87	58,4
2006.	310	100,0	134	43,3	1	0,3	1	0,3	174	56,1
2007.	597	100,0	318	53,2	1	0,2	7	1,2	271	45,4
2008.	666	100,0	369	55,4	-	-	20	3,0	277	41,6
2009.	844	100,0	433	51,3	-	-	23	2,7	388	46,0

Grafikon 5.
Struktura odluka državnih odvjetništava za prijavljene pravne osobe od 2005. do 2009.

Grafikon 6.
Odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

U tablici 4. te grafikonima 5. i 6. prikazane su odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravnih osoba od 2005. do 2009. Protiv pravnih osoba podnesene su 572 optužnice i 625 optužnih prijedloga. Statistički podaci pokazuju da su državna odvjetništva u cijelome promatranom razdoblju donijela 2 566 odluka za kaznena djela koja su počinile pravne osobe. Kaznene prijave odbačene su u 1 315 slučajeva (51,2%), istraga je prekinuta u dva slučaja (0,1%), a obustavljena za 52 slučaja (2,0%).

U odnosu na sve kaznene prijave, protiv 1 197 pravnih osoba podnesena je optužnica ili optužni prijedlog (46,7%).

1.2. Mjere opreza

Postoje razlike u pretkaznenom i istražnom postupku u odnosu na pravne i odgovorne osobe. Naime, protiv pravne osobe ne može se odrediti pritvor, nego se samo mogu odrediti mjere opreza iz članka 36. ZOPOKD-a.

U članku 36. ZOPOKD-a navodi se da, ako osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će okrivljena pravna osoba ponoviti kazneno djelo ili da će dovršiti pokušano kazneno djelo ili da će počinuti kazneno djelo kojim prijeti, sud će joj odrediti jednu od sljedećih mjera opreza:

- 1) zabrane obavljanja određenih djelatnosti ili poslova
- 2) zabrane poslovanja s korisnicima državnog i lokalnih proračuna
- 3) zabrane stjecanja dozvola, ovlasti, koncesija ili subvencija.

Važno je naglasiti da prema stavku 3. sud može na prijedlog državnog odvjetnika ili prema službenoj dužnosti rješenjem zabraniti statusne promjene koje bi mogle dovesti do prestanka okrivljene pravne osobe.

Mjera opreza trebale bi se primjenjivati u slučajevima u kojima osobite okolnosti opravdavaju bojazan da će okrivljena pravna osoba ponoviti kazneno djelo (na primjer već je više puta kažnjavana) ili da će dovršiti pokušano kazneno djelo (na primjer pravna osoba nastavlja s djelatnošću iako prijeti veliko zagađenje okoliša).

U promatranome petogodišnjem razdoblju bilo je 30 slučajeva primjene mjera opreza.

Tablica 4.
Prijavljene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Rasna i druga diskriminacija, čl. 174. st. 3.	1	-	-	-	1	-
Protiv spolne slobode i spolnog čudoređa	2	-	-	-	2	-
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197. a st. 1.	2	-	-	-	2	-
Protiv časti i ugleda	2	-	-	2	-	-
Kleveta, čl. 200. st.1.	2	-	-	2	-	-
Protiv državne imovine	16	-	3	4	2	7
Krađa, čl. 216. st. 1.	7	-	2	-	-	5
Utaja, čl. 220. st. 1.	2	-	-	2	-	-
čl. 220. st. 4.	1	-	-	1	-	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	2	-	-	1	1	-
čl. 224. st. 4.	1	-	-	-	-	1
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 2.	2	-	1	-	-	1
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1	-
Protiv privatne imovine	305	13	40	85	81	86
Krađa, čl. 216. st. 1.	6	-	-	2	3	1
Teška krađa., čl. 217. st. 1. toč.1.	3	-	-	-	3	-
čl. 217. st. 2. toč.1.	7	-	1	1	2	3
Utaja, čl. 220. st. 1.	4	-	-	2	-	2
čl. 220. st. 4.	64	-	10	22	13	19
čl. 220. st. 5.	1	-	-	-	-	1
Oduzimanje tuđe pokretne stvari, čl. 221. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. 1.	17	-	-	7	5	5
čl. 222. st. 2.	2	-	-	-	-	2
Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava, čl. 223. st. 1	1	-	-	-	1	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	49	1	5	17	17	9
čl. 224. st. 2.	4	-	-	-	-	4
čl. 224. st. 4.	61	3	10	13	14	21
Računalna prijevarena, čl. 224 a. st.1.	1	-	-	1	-	-
Zloupotreba osiguranja, čl. 225. st.1.	2	-	-	-	1	1
Zloupotreba čeka i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	3	-	2	-	-	1
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1,	11	-	-	2	6	3
čl. 228. st. 2.	12	2	2	2	1	5
Povreda prava autora ili umjetnika izvođača, čl. 29. st. 1.	4	-	-	-	4	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	26	4	6	10	3	3
čl. 230. st. 2.	4	1	2	-	-	1
čl. 230. st. 4. u vezi sa st. 1.	2	-	-	-	1	1
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	7	1	1	1	1	3
Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, čl. 231. st. 1.	1	-	1	-	-	-
Povreda prava iz prijavljenog ili zaštićenog izuma, čl. 232. st. 1.	1	-	-	-	-	1

Tablica 4.
Prijavljene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	6	-	-	4	2	-
čl. 233. st. 2.	2	-	-	1	1	-
Iznuda, čl. 234. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 234. st. 2.	1	-	-	-	1	-
Prikrivanje, čl. 236	1	1	-	-	-	-
Protiv zdravlja ljudi	10	1	-	-	6	3
Nesavjesno liječenje, čl. 240. st. 1.	7	1	-	-	5	1
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 2.	1	-	-	-	-	1
čl. 240. st. 3. u vezi s čl. 249. st. 4.	1	-	-	-	-	1
Protiv okoliša	231	14	42	53	56	66
Onečišćenje okoliša, čl. 250. st. 1.	10	3	-	2	3	2
čl. 250. st. 2.	1	1	-	-	-	-
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 1.	4	-	-	-	1	3
čl. 252. st. 2.	2	2	-	-	-	-
čl. 252. st. 3. u vezi sa st. 1.	1	1	-	-	-	-
Protupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	70	4	26	19	10	11
čl. 252. a st. 2.	24	-	1	6	11	6
Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći, čl. 257. st. 1.	2	1	-	-	-	1
Protuzakonit lov, čl. 258. st. 1.	3	1	1	1	-	-
Mučenje životinja, čl. 260. st. 1.	1	-	-	1	-	-
čl. 260. st. 2.	1	-	-	-	-	1
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	3	-	1	-	1	1
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	46	-	6	9	16	15
čl. 261. a st. 2.	4	-	-	-	-	4
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 1.	58	1	7	15	14	21
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 2.	1	-	-	-	-	1
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	157	14	24	37	42	40
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 1.	5	2	-	1	1	1
čl. 263. st. 2.	3	-	-	2	1	-
čl. 263. st. 3. u vezi sa st. 1	4	2	-	1	1	-
čl. 263. st. 4. u vezi sa st. 1	4	-	-	-	1	3
čl. 263. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	1	-	-
čl. 263. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	4	-	-	1	1	2
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 1.	4	-	1	-	-	3
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1	-
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	11	2	-	2	4	3
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 4.	6	-	1	1	2	2
Uništenje ili oštećenje javnih naprava, čl. 264. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 264. st. 2.	1	-	-	-	1	-
čl. 264. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	1	-	1	-	-	-

Tablica 4.
Prijavljene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 2.	1	-	-	-	-	1
čl. 265. st. 3. u vezi sa st.1.	4	-	3	-	1	-
čl. 265. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 1	2	-	-	1	1	-
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	13	2	1	4	6	-
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	33	3	11	3	8	8
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	10	-	1	2	3	4
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	6	1	-	4	1	-
čl. 266. st. 2.	1	-	1	-	-	-
čl. 266. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1	-
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	22	-	1	9	4	8
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 4.	5	-	2	2	-	1
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 272. st. 2.	11	2	1	3	1	4
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	1 357	67	122	290	343	535
Krivotvorenje novca, čl. 274. st. 3.	1	1	-	-	-	-
Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega, čl. 278. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Povreda ravnopravnosti u obavljanju gospodarskih djelatnosti, čl. 280. st.1.	1	-	-	1	-	-
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	3	-	-	1	1	1
čl. 281. st. 2.	6	-	-	2	2	2
Zlouporaba stečaja, čl. 282. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 282. st. 2.	3	-	-	1	-	2
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st.1.	4	1	-	1	2	-
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	6	-	4	-	-	2
čl. 285. st. 2.	11	2	2	5	1	1
čl. 285. st. 3.	1	-	1	-	-	-
čl. 285. st. 4. u vezi sa st.1.	11	2	-	1	4	4
Utaja poreza i drugih davanja, čl. 286. st. 1.	8	2	3	1	-	2
čl. 286. st. 2.	3	-	-	-	-	3
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	24	-	4	12	3	5
Nesavjesno gospodarsko poslovanje, čl. 291. st.1.	2	-	-	1	1	-
Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st.1.	68	5	7	17	15	24
čl. 292. st.2.	223	7	11	41	53	111
Prijevara u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	334	18	39	74	87	116
čl. 293. st. 2.	637	29	49	129	170	260
Sklaapanje štetnog ugovora, čl. 294. st. 1.	4	-	-	2	1	1
čl. 294. st. 2.	1	-	1	-	-	-
Izdavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne, čl. 295. st. 1.	1	-	-	1	-	-
Nedozvoljena trgovina, čl. 297. st. 1.	1	-	-	-	-	1
Izbjegavanje carinskog nadzora, čl. 298. st. 1.	2	-	1	-	1	-
Protiv pravosuđa	17	-	-	2	7	8

Tablica 4.
Prijavljene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Neprijavlivanje počinjenog kaznenog djela, čl. 300. st. 1.	2	-	-	-	-	2
Lažno prijavljivanje kaznenog djela, čl. 302. st. 1.	4	-	-	-	3	1
Davanje lažnog iskaza, čl. 303. st. 1.	1	-	-	-	-	1
Sprječavanje dokazivanja, čl. 304. st. 2.	2	-	-	2	-	-
čl. 304. st. 3.	4	-	-	-	1	3
Povreda tajnosti postupka, čl. 305. st. 2.	3	-	-	-	3	-
Prisila prema pravosudnom dužnosniku, čl. 309. st. 2.	1	-	-	-	-	1
Protiv vjerodostojnosti isprava	52	1	4	16	20	11
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 1.	14	-	1	5	4	4
čl. 311. st. 2.	11	-	-	2	7	2
čl. 311. st.2. u vezi s čl. 313.	1	-	-	1	-	-
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	18	1	3	6	5	3
čl. 312. st. 2.	5	-	-	1	4	-
Ovjerovljavanje neistinitog sadržaja, čl. 315. st. 1.	1	-	-	1	-	-
Izdavanja i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe, čl. 316. st. 1.	2	-	-	-	-	2
Protiv javnog reda	38	8	3	9	11	7
Širenje lažnih i uznemirujućih glasina, čl. 322. st. 1.	1	1	-	-	-	-
Skidanje i povreda službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	17	4	2	7	1	3
Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje kulturnog dobra, čl. 326. st. 1.	1	1	-	-	-	-
Uništavanje ili prikrivanje arhivske građe, čl. 327. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Samovlast, čl. 329. st. 1.	2	-	-	-	-	2
čl. 329. st. 2	8	-	1	1	6	-
Protupravna naplata, čl. 330. st. 1.	3	-	-	1	-	2
čl. 330. st. 2.	2	2	-	-	-	-
Udruživanje za počinjenje kaznenih djela, čl. 333. st. 1.	3	-	-	-	3	-
Protiv službene dužnosti	77	1	10	25	30	11
Zlouporeba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	16	-	2	8	5	1
čl. 337. st. 2.	15	-	2	5	7	1
čl. 337. st. 3.	6	-	1	1	4	-
čl. 337. st. 4.	15	-	-	5	9	1
Nesavjestan rad u službi, čl. 339.	12	-	3	2	3	4
Pronevjera, čl. 345. st. 1.	3	-	-	1	1	1
čl. 345. st. 3.	2	-	-	-	-	2
Neovlaštena uporaba, čl. 346	1	1	-	-	-	-
Protuzakonita naplata i isplata, čl. 350.	3	-	-	1	1	1
Odavanje službene tajne, čl. 351. st. 1.	4	-	2	2	-	-
Kaznena djela prema posebnim zakonima	110	6	26	25	27	26
Zakon o trgovačkim društvima	89	-	19	24	22	24
Zakon o otrovima	3	-	3	-	-	-
Zakon o elektroprivredi	3	3	-	-	-	-
Zakon o energiji	15	3	4	1	5	2

Tablica 5.

Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

Kaznena djela	Ukupno prijavljene	Odbačena prijava	Prekinuta istraga	Obustavljena istraga	Podnesena optužnica ili optužni prijedlog
Ukupno	2 566	1 315	2	52	1 197
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	190	105	-	-	85
Povređa prava na udruživanje, čl. 109.	1	-	-	-	1
Sprječavanje tiskanja, raspačavanja tiskanih stvari i emitiranja, čl. 113.	1	-	-	-	1
Povređa prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	160	80	-	-	80
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 122. st. 2.	16	16	-	-	-
čl. 122. st. 3. u vezi sa st.1.	1	1	-	-	-
Protuzakonita pretraga, čl. 123.	1	1	-	-	-
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3 u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1
Neovlašteno snimanje i prisluškivanje, čl. 131. st. 2.	1	1	-	-	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st. 1.	7	5	-	-	2
Protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	2	2	-	-	-
Zloupotrebavanje opojnih droga, čl.173. st. 5.	1	1	-	-	-
Rasna i druga diskriminacija, čl. 174. st. 3.	1	1	-	-	-
Protiv spolne slobode i spolnog ćudoređa	2	2	-	-	-
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197. a st. 1.	2	2	-	-	-
Protiv časti ugleda	2	2	-	-	-
Kleveta, čl. 200. st.1.	2	2	-	-	-
Protiv državne imovine	16	14	-	-	2
Krađa, čl. 216. st.1.	7	7	-	-	-
Utaja, čl. 220. st. 1.	2	2	-	-	-
čl. 220. st. 4.	1	1	-	-	-
Prijevara, čl. 224. st. 1.	2	2	-	-	-
čl. 224. st. 4.	1	-	-	-	1
Povređa tuđih prava, čl. 228. st. 2.	2	2	-	-	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1
Protiv privatne imovine	305	226	-	-	79
Krađa, čl. 216. st. 1.	6	6	-	-	-
Teška krađa., čl. 217. st. 1. toč.1.	3	3	-	-	-
čl. 217. st. 2. toč.1.	7	7	-	-	-
Utaja, čl. 220. st.1.	4	4	-	-	-
čl. 220. st. 4.	64	31	-	-	33
čl. 220. st. 5.	1	1	-	-	-
Oduzimanje tuđe pokretne stvari, čl. 221. st. 1.	1	1	-	-	-
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. 1.	17	17	-	-	-
čl. 222. st. 2.	2	2	-	-	-

Tablica 5.

Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno prijavljene	Odbačena prijava	Prekinuta istraga	Obustavljena istraga	Podnesena optužnica ili optužni prijedlog
Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava, čl. 223. st. 1	1	1	-	-	-
Prijevара, čl. 224. st. 1.	49	47	-	-	2
čl. 224. st. 2.	4	3	-	-	1
čl. 224. st. 4.	61	55	-	-	6
Računalna prijevара, čl. 224 a. st.1.	1	1	-	-	-
Zloupорaba osiguranja, čl. 225. st.1.	2	1	-	-	1
Zloupорaba чека i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	3	1	-	-	2
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1.	11	9	-	-	2
čl. 228. st. 2.	12	8	-	-	4
čl. 230. st. 4. u vezi sa st. 1.	2	1	-	-	1
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	7	1	-	-	6
Povreda prava proizvođitelja zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, čl. 231. st. 1.	1	-	-	-	1
Povreda prava iz prijavljenog ili zaštićenog izuma, čl. 232. st. 1.	1	1	-	-	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	6	6	-	-	-
čl. 233. st. 2.	2	2	-	-	-
Iznuda, čl. 234. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 234. st.2.	1	1	-	-	-
Prikrivanje, čl. 236.	1	1	-	-	-
Protiv zdravlja ljudi	10	10	-	-	-
Nesavjesno liječenje, čl. 240. st. 1.	7	7	-	-	-
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 2.	1	1	-	-	-
čl. 240. st. 3. u vezi s čl. 249. st. 4.	1	1	-	-	-
Protiv okoliša	231	85	1	3	142
Onečišćenje okoliša, čl. 250. st. 1.	10	8	-	-	2
čl. 250. st. 2.	1	1	-	-	-
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 1.	4	2	-	-	2
čl. 252. st. 2.	2	-	-	-	2
čl. 252. st. 3. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1
Protupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	70	29	-	-	41
čl. 252. a st. 2.	24	7	-	-	17
Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći, čl. 257, st. 1.	2	1	-	-	1
Protuzakonit lov, čl. 258. st. 1.	3	3	-	-	-
Mučenje životinja, čl. 260. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 260. st. 2.	1	1	-	-	-
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	3	2	-	-	1
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	46	22	-	1	23
čl. 261. a st. 2.	4	-	-	-	4
čl. 261.a st. 3. u vezi sa st. 1.	58	8	1	2	47
čl. 261.a st. 3. u vezi sa st. 2.	1	-	-	-	1

Tablica 5.

Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno prijavljene	Odbačena prijava	Prekinuta istraga	Obustavljena istraga	Podnesena optužnica ili optužni prijedlog
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	157	58	-	3	96
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st.1.	5	5	-	-	-
čl. 263. st. 2.	3	1	-	-	2
čl. 263. st. 3. u vezi sa st. 1	4	2	-	-	2
čl. 263. st. 4. u vezi sa st. 1	4	2	-	-	2
čl. 263. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1
čl. 263. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	4	2	-	-	2
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 1.	4	3	-	-	1
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	11	-	-	-	11
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 4.	6	-	-	-	6
Uništenje ili oštećenje javnih naprava, čl. 264. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 264. st. 2.	1	1	-	-	-
čl. 264. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	1	1	-	-	-
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 2.	1	1	-	-	-
čl. 265. st. 3. u vezi sa st.1.	4	2	-	-	2
čl. 265. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	1	-	-	-	1
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 1	2	2	-	-	-
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	13	5	-	-	8
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	33	8	-	1	24
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	10	1	-	-	9
Opasno izvođenje građevinskih radova,					
čl. 266. st. 1.	6	5	-	-	1
čl. 266. st. 2.	1	1	-	-	-
čl. 266. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	22	4	-	1	17
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 4.	5	-	-	1	4
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 272. st. 2.	11	10	-	-	1
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	1 357	608	1	46	702
Krivotvorenje novca, čl. 274. st. 3.	1	1	-	-	-
Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega, čl. 278. st. 1.	1	1	-	-	-
Povreda ravnopravnosti u obavljanju gospodarskih djelatnosti, čl. 280. st. 1.	1	1	-	-	-
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	3	2	-	-	1
čl. 281. st. 2.	6	3	-	-	3
Zlouporaba stečajna, čl. 282. st. 1.	1	-	-	-	1
čl. 282. st. 2.	3	2	-	-	1
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st.1.	4	3	-	-	1
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	6	-	-	-	6
čl. 285. st. 2.	11	-	-	-	11
čl. 285. st. 3.	1	-	-	-	1

Tablica 5.

Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno prijavljene	Odbačena prijava	Prekinuta istraga	Obustavljena istraga	Podnesena optužnica ili optužni prijedlog
čl. 285. st. 4. u vezi sa st.1.	11	8	-	-	3
Utaja poreza i drugih davanja, čl. 286 . st.1.	8	7	-	-	1
čl. 286 . st.2.	3	1	-	-	2
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	24	5	-	-	19
Nesavjesno gospodarsko poslovanje, čl. 291. st. 1.	2	2	-	-	-
Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	68	27	-	-	41
čl. 292. st. 2.	223	79	-	10	134
Prijevarena u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	334	169	-	4	161
čl. 293. st. 2.	637	290	1	32	314
Sklapanje štetnog ugovora, čl. 294. st. 1.	4	4	-	-	-
čl. 294. st. 2.	1	-	-	-	1
Izdavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne, čl. 295. st.1.	1	1	-	-	-
Nedozvoljena trgovina, čl. 297. st. 1.	1	-	-	-	1
Izbjegavanje carinskog nadzora, čl. 298. st. 1.	2	2	-	-	-
Protiv pravosuđa	17	17	-	-	-
Neprijavlivanje kaznenog djela, čl. 300. st. 1.	2	2	-	-	-
Lažno prijavljivanje kaznenog djela, čl. 302. st. 1.	4	4	-	-	-
Davanje lažnog iskaza, čl. 303. st. 1.	1	1	-	-	-
Sprječavanje dokazivanja, čl. 304. st. 2.	2	2	-	-	-
čl. 304. st. 3.	4	4	-	-	-
Povreda tajnosti postupka, čl. 305. st. 2.	3	3	-	-	-
Prisila prema pravosudnom dužnosniku, čl. 309. st. 2.	1	1	-	-	-
Protiv vjerodostojnosti isprava	52	40	-	-	12
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 1.	14	13	-	-	1
čl. 311. st. 2.	11	8	-	-	3
čl. 311. st. 2. u vezi s čl. 313.	1	1	-	-	-
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	18	13	-	-	5
čl. 312. st. 2.	5	3	-	-	2
Ovjerovljavanje neistinitog sadržaja, čl. 315. st. 1.	1	-	-	-	1
Izdavanja i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe, čl. 316. st. 1.	2	2	-	-	-
Samovlast, čl. 329. st. 1.	2	2	-	-	-
čl. 329. st. 2.	8	8	-	-	-
Protupravna naplata, čl. 330. st.1.	3	3	-	-	-
čl. 330. st.2.	2	2	-	-	-
Udruživanje za počinjenje kaznenih djela , čl. 333. st. 1.	3	3	-	-	-
Protiv službene dužnosti	77	73	-	-	4
Zlouporaba položaja I ovlasti, čl. 337. st. 1.	16	16	-	-	-
čl. 337. st. 2.	15	15	-	-	-

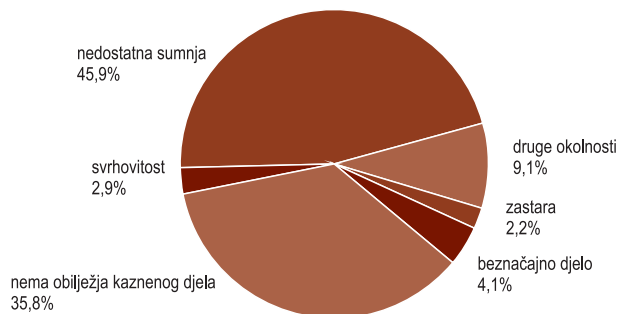
Tablica 5.**Prijavljene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.**

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno prijavljene	Odbačena prijava	Prekinuta istraga	Obustavljena istraga	Podnesena optužnica ili optužni prijedlog
čl. 337. st. 3.	6	6	-	-	-
čl. 337. st. 4.	15	13	-	-	2
Nesavjestan rad u službi, čl. 339.	12	12	-	-	-
Pronevjera, čl. 345. st. 1.	3	3	-	-	-
čl. 345. st. 3.	2	1	-	-	1
Neovlaštena uporaba, čl. 346	1	1	-	-	-
Protuzakonita naplata i isplata, čl. 350.	3	2	-	-	1
Odavanje službene tajne, čl. 351. st. 1.	4	4	-	-	-
Kaznena djela prema posebnim zakonima	110	46	-	-	64
Zakon o trgovačkim društvima	89	34	-	-	55
Zakon o otrovima	3	3	-	-	-
Zakon o elektroprivredi	3	3	-	-	-
Zakon o energiji	15	6	-	-	9

1.4.**Odbačaj kaznene prijave**

U članku 174. Zakona o kaznenom postupku navedeni su razlozi za odbačaj kaznene prijave protiv fizičke osobe, dakle i odgovorne osobe, koja je prijavljena da je počinila kazneno djelo. Iz svih razloga zbog kojih se može odbaciti prijava protiv odgovorne osobe može se odbaciti i prijava protiv pravne osobe. Struktura razloga za odbačaj kaznenih prijava protiv pravnih osoba u promatranome petogodišnjem razdoblju pokazuje da je najčešći razlog odbačaja kaznenih prijava nedostatna sumnja (45,9%) i to što nema obilježja kaznenog djela (35,8%). Kaznena prijava odbačena je u 4,1% slučajeva kada je bila riječ o beznačajnom djelu, a potom iz razloga svrhovitosti (2,9%), zastare (2,2%). Udio drugih okolnosti jest 9,1%.

Grafikon 8.**Struktura razloga za odbačaj kaznenih prijava podnesenih protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.**

1.4.1.

Odbačaj temeljem članka 174. stavka 1. Zakona o kaznenom postupku

U članku 174. stavku 1. Zakona o kaznenom postupku određeno je da će državni odvjetnik odbaciti prijavu ako iz same prijave proistječe da prijavljeno djelo nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastara ili je djelo obuhvaćeno amnestijom ili pomilovanjem ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivnju ili kazneni progon ili ako ne postoji osnovana sumnja da je osumnjičenik počinio prijavljeno kazneno djelo.

Kaznena prijava odbacit će se i protiv pravne osobe ako iz same prijave proistječe da prijavljeno djelo nije kazneno djelo za koje se progoni po službenoj dužnosti, ako je nastupila zastara ili ako postoje druge okolnosti koje isključuju krivnju ili kazneni progon, ili ako ne postoji osnovana sumnja da je odgovorna osoba počinila kazneno djelo.

Međutim, ako se kazneni postupak ne može pokrenuti protiv odgovorne osobe zbog pravnih zapreka (npr. pomilovanje) pa je prijava protiv nje odbačena, on se može voditi protiv pravne osobe.

Osim tih razloga prijava se pod uvjetima iz članka 175. ZKP-a može odbaciti iz razloga svrhovitosti. Ti razlozi za odbačaj kaznene prijave egzistirat će i u odnosu na pravnu osobu, ali se prijava protiv pravne osobe može odbaciti i iz posebnog razloga navedenoga u članku 24. ZOPOKD-a.

1.4.2.

Oportunitet

U skladu s člankom 175. ZKP-a, državni odvjetnik može odlučiti da odgodi početak počinjanja kaznenog progona ako je kaznena prijava podnesena za kazneno djelo za koje je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do tri godine, a djelo je nižeg stupnja krivnje kod kojega razmjeri štetnih posljedica ne nalažu javni probitak kaznenog progona. Rješenje o odgodi početka kaznenog progona državni odvjetnik može donijeti samo uz prethodnu suglasnost oštećenika i privolu osumnjičenika te njegovu pripravnost da ispuni jednu ili više obveza navedenih u tom članku. Kad je posrijedi pravna osoba, to može biti:

- izvršenje kakve činidbe u svrhu popravljivanja ili naknade štete prouzročene kaznenim djelom
- uplata određene svote u korist javne ustanove, u humanitarne ili karitativne svrhe, odnosno u fond za naknadu štete žrtvama kaznenih djela
- ispunjenje obveze zakonskog uzdržavanja.

Odbačaj primjenom oportuniteta može biti prihvatljiv za pravnu osobu, osobito kad je izvršenjem kaznenog djela nastala šteta za neku osobu, no u praksi se načelo oportuniteta znatno manje primjenjuje u odnosu na pravne osobe.

1.4.3.

Beznačajno djelo

Poseban je slučaj odbačaja kaznene prijave primjenom članka 28. Kaznenog zakona. U članku 28. KZ-a određeno je da nema kaznenog djela iako su ostvarena njegova zakonska obilježja ako je djelo očito beznačajno s obzirom na način postupanja počinitelja, njegovu krivnju i nastupjelu posljedicu za zaštićeno dobro i pravni sustav.

Odredba o beznačajnom djelu često se primjenjuje u odnosu na fizičke osobe kada je riječ o tako beznačajnim posljedicama da nije opravdano voditi postupak, posebno kad je s obzirom na postupanje počinitelja očividno da je riječ o manjem stupnju krivnje. U svim slučajevima kad se taj institut primjenjuje na odgovornu osobu po pravilu se primjenjuje i u odnosu na pravnu osobu. Primjerice, trgovačko društvo samo je u jednome kratkom razdoblju prestalo voditi trgovačke knjige, i to zato što je jedan od zaposlenika bio bolestan, a drugi to nije mogao obaviti zbog većeg opsega posla. Ako je naknadno plaćen sav porez te ako je inače poslovanje uredno pa su, dakle, štetne posljedice u cijelosti sanirane, bila bi riječ o beznačajnom djelu.

U pojedinim slučajevima kada je istom radnjom odgovorne osobe počinjen prekršaj i kazneno djelo, a djelo je očito beznačajno s obzirom na način postupanja počinitelja, njegovu krivnju i nastupjelu posljedicu za zaštićeno dobro i pravni sustav, državni odvjetnici u tim slučajevima odbacuju kaznenu prijavu primjenom članka 20. Kaznenog zakona i ako nije pokrenut prekršajni postupak, podnose zahtjev za njegovo pokretanje.

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
Ukupno	1 315	470	54	29	120	604	38
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	105	46	10	3	7	31	8
Povreda prava na udruživanje, čl. 109.	-	-	-	-	-	-	-
Sprječavanje tiskanja, raspačavanja tiskanih stvari i emitiranja, čl. 113	-	-	-	-	-	-	-
Povreda prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	80	28	10	3	6	25	8
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
čl. 122. st. 2.	16	15	-	-	-	1	-
čl. 122. st. 3. u vezi s st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
Protuzakonita pretraga, čl. 123.	1	1	-	-	-	-	-
Protupravno oduzimanje slobode, čl. 124. st. 3 u vezi sa st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Neovlašteno snimanje i prisluškivanje, čl. 131. st. 2.	1	-	-	-	-	1	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st. 1.	5	1	-	-	1	3	-

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
Protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnim pravom	2	2	-	-	-	-	-
Zloupotreba opojnih droga, čl.173. st. 5.	1	1	-	-	-	-	-
Rasna i druga diskriminacija, čl. 174. st. 3.	1	1	-	-	-	-	-
Protiv spolne slobode i spolnog čudoređa	2	-	-	-	-	2	-
Dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži, čl. 197. a st. 1.	2	-	-	-	-	2	-
Protiv časti ugleda	2	2	-	-	-	-	-
Kleveta, čl. 200. st.1.	2	2	-	-	-	-	-
Protiv državne imovine	14	6	5	-	1	2	-
Krađa, čl. 216. st. 1.	7	2	5	-	-	-	-
Utaja, čl. 220. st. 1.	2	2	-	-	-	-	-
čl. 220. st. 4.	1	1	-	-	-	-	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	2	-	-	-	-	2	-
čl. 224. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 2.	2	1	-	-	1	-	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Protiv privatne imovine	226	89	4	10	24	94	5
Krađa, čl. 216. st. 1.	6	3	-	-	-	2	1
Teška krađa., čl. 217. st. 1. toč.1.	3	3	-	-	-	-	-
čl. 217. st. 2. toč.1.	7	4	-	-	1	2	-
Utaja, čl. 220. st. 1.	4	2	-	-	-	2	-
čl. 220. st. 4.	31	13	1	1	2	13	1
čl. 220. st. 5.	1	-	-	-	1	-	-
Oduzimanje tuđe pokretne stvari, čl. 221. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. 1.	17	8	-	-	4	5	-
čl. 222. st. 2.	2	1	-	-	-	1	-
Povreda tajnosti, cjelovitosti i dostupnosti računalnih podataka, programa ili sustava, čl. 223. st. 1	1	-	-	-	-	1	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	47	21	1	2	4	18	1
čl. 224. st. 2.	3	1	-	-	1	1	-
čl. 224. st. 4.	55	18	-	2	3	32	-
Računalna prijevarena, čl. 224 a. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
Zloupotreba osiguranja, čl. 225. st. 1.	1	-	-	-	1	-	-
Zloupotreba čeka I kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1.	9	4	-	2	-	3	-
čl. 228. st. 2.	8	4	-	1	1	2	-
Povreda prava autora ili umjetnika izvođača, čl. 229. st. 1.	4	-	-	-	-	4	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	10	3	1	-	2	2	2

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
čl. 230. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 230. st. 4. u vezi sa st. 1.	1	-	1	-	-	-	-
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1	-	-
Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, čl. 231. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Povreda prava iz prijavljenog ili zaštićenog izuma, čl. 232. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	6	1	-	-	3	2	-
čl. 233. st. 2.	2	-	-	2	-	-	-
Iznuda, čl. 234. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
čl. 234. st. 2.	1	-	-	-	-	1	-
Prikrivanje, čl. 236	1	1	-	-	-	-	-
Protiv zdravlja ljudi	10	1	-	-	-	9	-
Nesavjesno liječenje, čl. 240. st. 1.	7	-	-	-	-	7	-
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
čl. 240. st. 1. u vezi s čl. 249. st. 2.	1	1	-	-	-	-	-
čl. 240. st. 3. u vezi s čl. 249. st. 4.	1	-	-	-	-	1	-
Protiv okoliša	85	30	19	-	9	24	3
Onečišćenje okoliša, čl. 250. st. 1.	8	4	-	-	-	4	-
čl. 250. st. 2.	1	1	-	-	-	-	-
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 1.	2	2	-	-	-	-	-
čl. 252. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 252. st. 3. u vezi sa st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Protupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	29	8	16	-	-	3	2
čl. 252. a st. 2.	7	4	1	-	1	1	-
Nesavjesno pružanje veterinarske pomoći, čl. 257, st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Protuzakonit lov, čl. 258. st. 1.	3	2	-	-	-	1	-
Mučenje životinja, čl. 260. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
čl. 260. st. 2.	1	-	-	-	-	1	-
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	2	1	-	-	-	1	-
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	22	6	2	-	5	8	1
čl. 261. a st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 1.	8	2	-	-	3	3	-
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	58	17	1	-	2	33	5
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 1.	5	1	-	-	-	4	-
čl. 263. st. 2.	1	1	-	-	-	-	-
čl. 263. st. 3. u vezi sa st. 1	2	-	-	-	-	2	-

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
čl. 263. st. 4. u vezi sa st. 1	2	2	-	-	-	-	-
čl. 263. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 263. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	2	-	-	-	-	2	-
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 1.	3	-	-	-	-	3	-
čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 2	-	-	-	-	-	-	-
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-
Uništenje ili oštećenje javnih naprava, čl. 264. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
čl. 264. st. 2.	1	-	-	-	-	1	-
čl. 264. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 2.	1	-	-	-	-	-	1
čl. 265. st. 3. u vezi sa st.1.	2	-	-	-	-	1	1
čl. 265. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 1.	2	1	-	-	-	1	-
čl. 265. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 2.	5	1	-	-	1	2	1
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	8	1	1	-	-	5	1
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	1	-	-	-	-	1	-
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	5	2	-	-	-	3	-
čl. 266. st. 2.	1	-	-	-	-	-	1
čl. 266. st. 1. u vezi s čl. 271. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	4	2	-	-	-	2	-
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
čl. 272. st. 2.	10	3	-	-	1	6	-
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	608	199	5	8	54	330	12
Krivotvorenje novca, čl. 274. st. 3.	1	1	-	-	-	-	-
Krivotvorenje znakova za obilježavanje robe, mjera i utega, čl. 278. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Povreda ravnopravnosti u obavljanju gospodarskih djelatnosti, čl. 280. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	2	2	-	-	-	-	-
čl. 281. st. 2.	3	-	-	-	1	2	-
Zlouporeba stečaja, čl. 282. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 282. st. 2.	2	1	-	-	-	1	-
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st. 1.	3	1	-	-	1	1	-
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 285. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 285. st. 3.	-	-	-	-	-	-	-
čl. 285. st. 4. u vezi sa st.1.	8	3	-	-	1	4	-
Utaja poreza i drugih davanja, čl. 286. st. 1.	7	3	-	-	2	2	-
čl. 286. st. 2.	1	-	-	-	-	-	1
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	5	3	-	-	1	1	-

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
Nesavjesno gospodarsko poslovanje, čl. 291. st. 1.	2	1	-	-	1	-	-
Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	27	4	-	1	2	19	1
čl. 292. st. 2.	79	20	3	-	2	52	2
Prijevarena u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	169	73	2	3	16	71	4
čl. 293. st. 2.	290	85	-	4	27	170	4
Sklopanje štetnog ugovora, čl. 294. st. 1.	4	2	-	-	-	2	-
čl. 294. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-
Izdavanje i neovlašteno pribavljanje poslovne tajne, čl. 295. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Nedozvoljena trgovina, čl. 297. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Izbjegavanje carinskog nadzora, čl. 298. st. 1.	2	-	-	-	-	2	-
Protiv pravosuđa	17	8	-	-	1	8	-
Neprijavljivanje počinjenog kaznenog djela, čl. 300. st. 1.	2	2	-	-	-	-	-
Lažno prijavljivanje kaznenog djela, čl. 302. st. 1.	4	2	-	-	1	1	-
Davanje lažnog iskaza, čl. 303. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Sprječavanje dokazivanja, čl. 304. st. 2.	2	1	-	-	-	1	-
čl. 304. st. 3.	4	-	-	-	-	4	-
Povreda tajnosti postupka, čl. 305. st. 2.	3	3	-	-	-	-	-
Prisila prema pravosudnom dužnosniku, čl. 309. st. 2.	1	-	-	-	-	1	-
Protiv vjerodostojnosti isprava	40	12	1	2	9	16	-
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 1.	13	3	-	1	2	7	-
čl. 311. st. 2.	8	1	1	-	1	5	-
čl. 311. st. 2. u vezi s čl. 313.	1	1	-	-	-	-	-
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	13	7	-	1	3	2	-
čl. 312. st. 2.	3	-	-	-	1	2	-
Ovjerovljavanje neistinitog sadržaja, čl. 315. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Izdavanja i uporaba neistinite liječničke ili veterinarske svjedodžbe, čl. 316. st. 1.	2	-	-	-	2	-	-
Protiv javnog reda	27	11	-	-	-	14	2
Širenje lažnih i uznemirujućih glasina, čl. 322. st. 1.	1	1	-	-	-	-	-
Skidanje i povreda službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	7	1	-	-	-	5	1
Nedozvoljeno obavljanje istraživačkih radova i prisvajanje kulturnog dobra, čl. 326. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-
Uništavanje ili prikrivanje arhivske građe, čl. 327. st. 1.	1	-	-	-	-	1	-
Samovlast, čl. 329. st. 1.	2	2	-	-	-	-	-
čl. 329. st. 2.	8	4	-	-	-	4	-
Protupravna naplata, čl. 330. st. 1.	3	2	-	-	-	-	-
čl. 330. st. 2.	2	1	-	-	-	1	1
Udruživanje za počinjenje kaznenih djela, čl. 333. st. 1.	3	-	-	-	-	3	-

Tablica 6.

Razlozi odluke o odbačaju kaznenih prijava za pravne osobe od 2005. do 2009.

(nastavak)

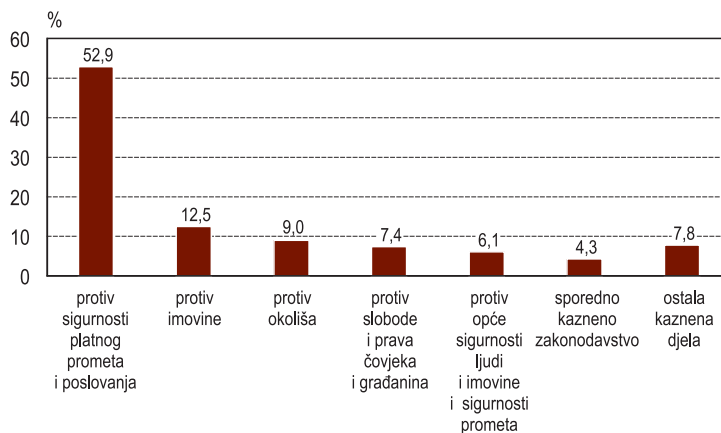
	Svega	Nema obilježja kaznenog djela	Beznačajno kazneno djelo	Zastara	Druge okolnosti	Nedostatna sumnja	Svrhovitost
Protiv službene dužnosti	73	29	1	2	6	35	-
Zlouporaba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	16	7	-	-	1	8	-
čl. 337. st. 2.	15	3	-	2	1	9	-
čl. 337. st. 3.	6	4	-	-	-	2	-
čl. 337. st. 4.	13	5	-	-	4	4	-
Nesavjestan rad u službi, čl. 339.	12	4	-	-	-	8	-
Pronevjera, čl. 345. st. 1.	3	1	-	-	-	2	-
čl. 345. st. 3.	1	1	-	-	-	-	-
Neovlaštena uporaba, čl. 346	1	1	-	-	-	-	-
Protuzakonita naplata i isplata, čl. 350.	2	1	1	-	-	-	-
Odavanje službene tajne, čl. 351. st. 1.	4	2	-	-	-	2	-
Kaznena djela prema posebnim zakonima	46	18	8	4	7	6	3
Zakon o trgovačkim društvima	34	14	5	4	4	4	3
Zakon o otrovima	3	-	-	-	3	-	-
Zakon o elektroprivredi	3	-	2	-	-	1	-
Zakon o energiji	6	4	1	-	-	1	-

2.

Odluke državnih odvjetništava prema vrstama kaznenih djela

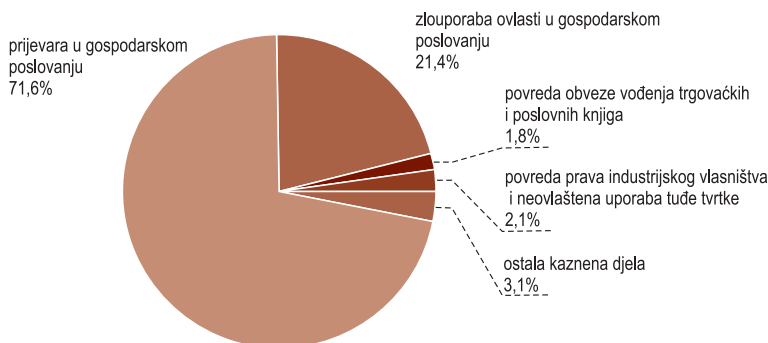
U odnosu na sve donesene odluke državnih odvjetništava u povodu kaznenih prijava protiv pravnih osoba razmjerno je najveći broj kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (52,9%).

Grafikon 9.
Odluke državnih odvjetništava protiv pravnih osoba prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.

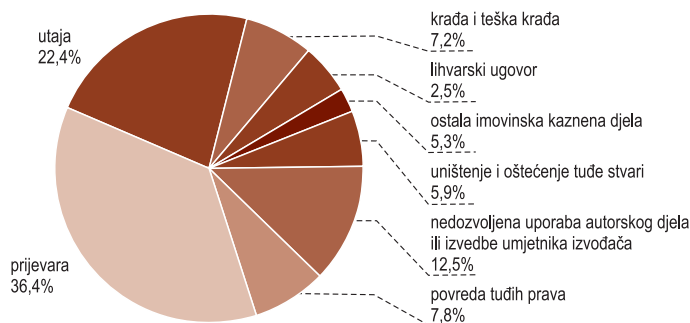
Znatno je manji broj ostalih kaznenih djela, promatrano prema vrstama kaznenih djela: protiv imovine (12,5%), protiv okoliša (9,0%), protiv slobode i prava čovjeka i građanina (7,4%), protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (6,1%), sporednoga kaznenog zakonodavstva (4,3%) te za ostala kaznena djela (7,8%).

Grafikon 10.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja od 2005. do 2009.

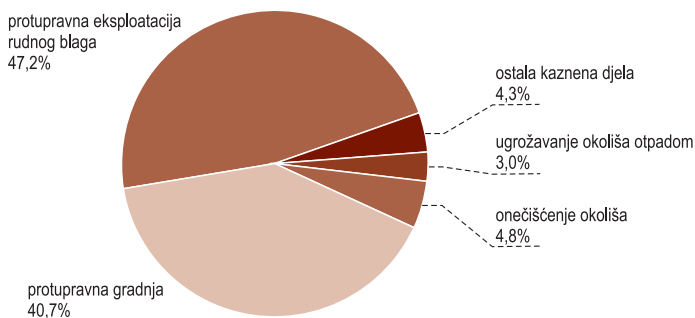
Kao što pokazuje struktura pojedinih kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (grafikon 10.), više od dvije trećine odluka se odnosi na kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju (71,6%) te na kazneno djelo zlorporabe ovlasti u gospodarskom poslovanju (21,4%). Udio ostalih kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja znatno je manji. Tako na kazneno djelo povrede prava industrijskog vlasništva i neovlaštenu uporabu tuđe tvrtke otpada udio od 2,1%, a na kazneno djelo povrede obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga 1,8% svih kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja.

Grafikon 11.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura imovinskih kaznenih djela od 2005. do 2009.

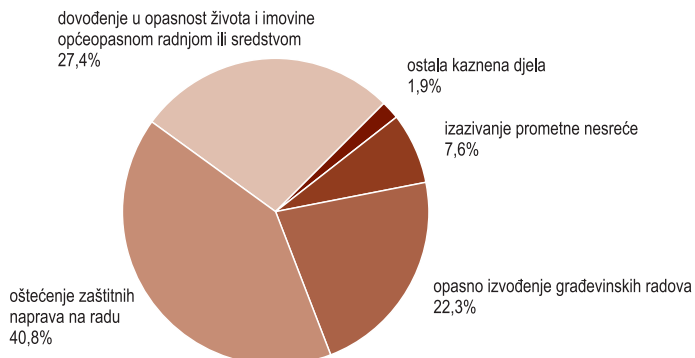
U grafikonu 11. prikazana je struktura imovinskih kaznenih djela prema učestalosti frekvencija. Statistički podaci pokazuju da je kod imovinskih kaznenih djela najčešće riječ o prijevarama (36,4%), utaji (22,4%), nedozvoljenoj uporabi autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača (12,5%), povredi tuđih prava (7,8%), krađi i teškoj krađi (7,2%), uništenju i oštećenju tuđe stvari (5,9%), te lihvarskom ugovoru (2,5%), dok na ostala imovinska kaznena djela otpada 5,3% svih imovinskih kaznenih djela.

Grafikon 12.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv okoliša od 2005. do 2009.

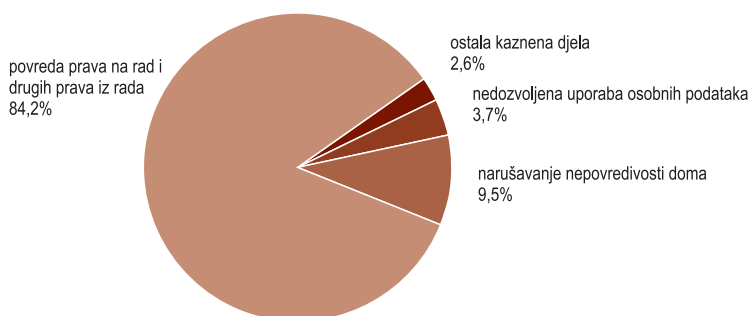
U grafikonu 12. prikazana je struktura kaznenih djela protiv okoliša. Razmjerno je najveći udio dvaju kaznenih djela: protupravne eksploatacije rudnog blaga (47,2%) te protupravne gradnje (40,7%). Znatno je manji udio kaznenih djela onečišćenja okoliša (4,8%) i ugrožavanja okoliša otpadom (3,0%).

Grafikon 13.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa od 2005. do 2009.

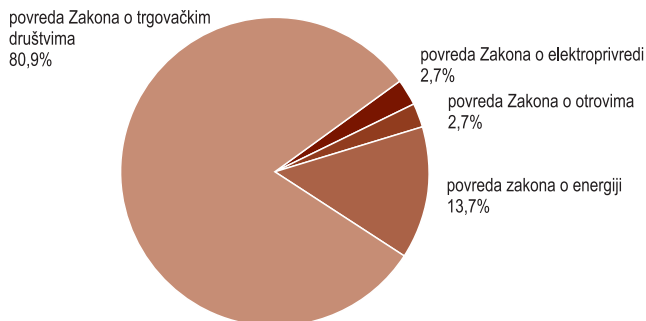
U odnosu na prikazanu strukturu kaznenih djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa najučestalija su tri kaznena djela: oštećenje zaštitnih naprava na radu (40,8%), dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom (27,4%) te opasno izvođenje građevinskih radova (22,3%). Udio kaznenog djela izazivanja prometne nesreće jest 7,6% dok na ostala kaznena djela protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa otpada 1,9%.

Grafikon 14.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina od 2005. do 2009.

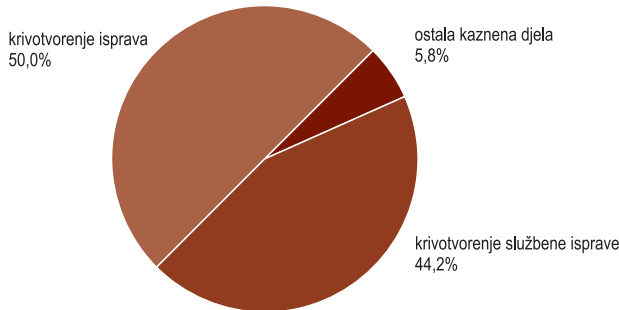
U grafikonu 14. prikazana je struktura kaznenih djela protiv slobode i prava čovjeka i građanina. U odnosu na sva kaznena djela znatno je najučestalija povreda prava na rad i drugih prava iz rada (84,2%). Na kazneno djelo narušavanja nepovredivosti doma otpada 9,5%, a na nedozvoljenu uporabu osobnih podataka 3,7%.

Grafikon 15.
Prijave protiv pravnih osoba – sporedno kazneno zakonodavstvo od 2005. do 2009.

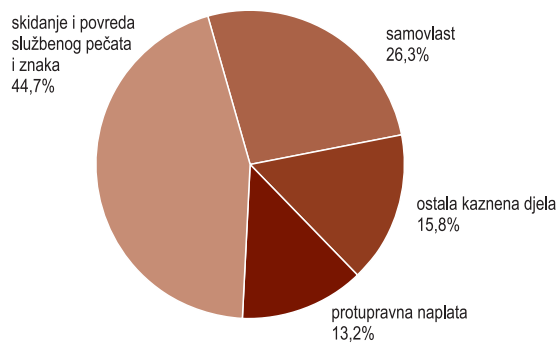
U grafikonu 15. prikazane su povrede propisa s područja sporednoga kaznenog zakonodavstva. Udio povreda Zakona o trgovačkim društvima jest 80,9%, povreda Zakona o energiji 13,7%, povreda Zakona o elektroprivredi 2,7% te povreda Zakona o otrovima 2,7%.

Grafikon 16.
Prijave protiv pravnih osoba – kaznena djela protiv vjerodostojnosti isprava od 2005. do 2009.

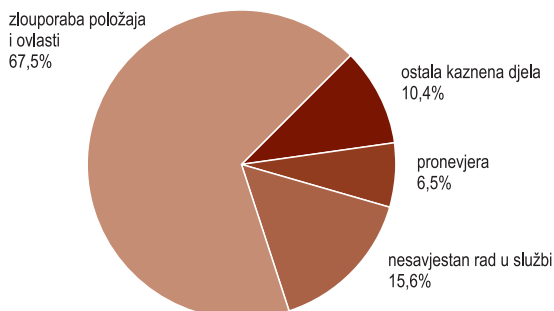
U grafikonu 16. prikazan je udio pojedinih kaznenih djela protiv vjerodostojnosti isprava. Najučestalija su dva kaznena djela: krivotvorenje isprava (50,0%) i krivotvorenje službene isprave (44,2%).

Grafikon 17.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv javnog reda od 2005. do 2009.

U odnosu na kaznena djela protiv javnog reda (grafikon 17.) znan je udio kaznenih djela skidanja i povrede službenog pečata i znaka (44,7%), samovlasti (26,3%) te protupravne naplate (13,2%).

Grafikon 18.
Prijave protiv pravnih osoba – struktura kaznenih djela protiv službene dužnosti od 2005. do 2009.

U grafikonu 18. prikazan je udio pojedinih kaznenih djela protiv službene dužnosti u odnosu na sva kaznena djela protiv službene dužnosti. Gotovo dvije trećine jesu kaznena djela zlouporabe položaja i ovlasti (67,5%), nesavjesnog rada u službi (15,6%) te pronevjere (6,5%).

3. Kazneni postupak i odluke suda

U članku 23. stavku 1. Zakona određeno je da će se za kazneno djelo pravne osobe i odgovorne osobe provesti jedinstveni postupak i donijeti jedna presuda.

Za pravnu i odgovornu osobu vrijede opća pravila o nadležnosti, ali je u članku 25. stavku 1. Zakona riješeno pitanje mjesne nadležnosti u slučajevima kada se ne može odrediti primarna mjesna nadležnost prema mjestu počinjenja djela jer ono nije poznato ili je izvan područja Republike Hrvatske. Ako se u takvim slučajevima vodi jedinstveni postupak protiv odgovorne i pravne osobe, državni će odvjetnik moći izabrati hoće li pokrenuti postupak kod suda na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište (članak 26. stavak 1. ZKP-a) ili kod suda na čijem području pravna osoba ima sjedište (selektivna mjesna nadležnost). U slučajevima kada je riječ o kaznenim djelima za koja se kazneni postupak pokreće privatnom tužbom, a odgovara i pravna osoba, članak 25. stavak 2. Zakona predviđa da se privatna tužba može podnijeti kako sudu na čijem području okrivljenik ima prebivalište ili boravište (članak 23. stavak 2. ZKP-a), tako i sudu na čijem području okrivljena pravna osoba ima sjedište.

U članku 29. Zakona određen je način dostave pismena pravnoj osobi. Kako bi se onemogućilo izbjegavanje primitka odluka i dopisa i time opstrukcija kaznenog postupka, ta odredba propisuje da će se sve odluke i dopisi upućeni pravnoj osobi dostavljati na adresu njezina predstavnika ili u sjedište pravne osobe odnosno njezine podružnice.

Članak 34. ZOPOKD-a propisuje tijek glavne rasprave. U biti nema velikih razlika u odnosu na glavnu raspravu kad je optužena samo odgovorna osoba. Na glavnoj raspravi u jedinstvenom postupku protiv pravne i odgovorne osobe prvo se ispituje odgovorna osoba o tome kakav stav zauzima prema svakoj točki optužbe, a zatim predstavnik pravne osobe. Uvijek se prvo ispituje odgovorna osoba, a zatim predstavnik pravne osobe. Kako se odgovornost pravne osobe temelji na krivnji odgovorne osobe, logična je odredba da svoj stav o osnovanosti optužnice iznese najprije odgovorna osoba, a onda predstavnik pravne osobe.

Prema članku 320. stavcima 4. i 7. Zakona o kaznenom postupku, redosljed izvođenja dokaza ovisi o tome kakav stav optuženik zauzima prema svakoj točki optužbe. U Zakonu je riješeno i pitanje redosljeda izvođenja dokaza u jedinstvenom postupku protiv odgovorne i pravne osobe u slučaju kad se jedna od njih smatra krivom a druga ne. U stavku 2. članka 34. propisano je da će u tom slučaju redosljed izvođenja dokaza ovisiti o stavu odgovorne osobe bez obzira na to koji stav prema optužbi zauzme predstavnik pravne osobe. Ako se odgovorna osoba smatra krivom, prijeći će se na njezino ispitivanje, a zatim na ispitivanje predstavnika pravne osobe, a nakon toga će se provesti dokazni postupak. Ako se odgovorna osoba ne smatra krivom, prvo će se provesti dokazni postupak, zatim će se ispitati odgovorna osoba, a nakon toga predstavnik pravne osobe. Takvo je rješenje također posljedica načela prema kojem se kaznena odgovornost pravne osobe temelji na krivnji fizičke osobe.

Posebno je propisan i redosljed govora nakon završetka dokaznog postupka. Suprotno redosljedu ispitivanja i u skladu s pravilom da zadnja riječ uvijek pripada optuženiku (članak 343. ZKP-a) završna riječ prvo pripada predstavniku pravne osobe a nakon njega odgovornoj osobi. Dakle, nakon završenoga dokaznog postupka te govora tužitelja i oštećenika prvo govori branitelj pravne osobe, pa predstavnik pravne osobe, a zatim branitelj odgovorne osobe, pa odgovorna osoba.

Odredbom stavka 4. članka 34. znatno se proširuje ovlast kaznenog suda da održi glavnu raspravu bez prisutnosti okrivljenika. Pravilo je da se glavna rasprava ne može održati u okrivljenikovo odsutnosti osim u iznimnim slučajevima propisanim u članku 305. stavcima 2. i 4. ZKP-a. Ovdje je propisana slijedeća iznimka u postupcima protiv pravne osobe prema kojoj sud može održati glavnu raspravu u odsutnosti predstavnika pravne osobe koji je uredno pozvan, ako se očitovao o krivnji i ako njegova prisutnost nije prijeko potrebna.

Tablica 7.
Odluka u povodu optuženja protiv pravnih osoba

	Ukupno		Proglašene odgovornima		Obustavljen postupak		Oslobađajuća presuda		Odbijajuća presuda	
	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%	svega	%
Ukupno	361	100,0	208	57,6	72	20,0	31	8,6	50	13,8
2005.	11	100,0	8	72,7	3	27,3	-	-	-	-
2006.	23	100,0	17	74,0	3	13,0	2	8,7	1	4,3
2007.	64	100,0	39	61,0	11	17,2	7	10,9	7	10,9
2008.	130	100,0	80	61,5	25	19,2	5	3,9	20	15,4
2009.	133	100,0	64	48,1	30	22,6	17	12,8	22	16,5

U tablici 7. prikazane su odluke u povodu optuženja protiv pravnih osoba u promatranome petogodišnjem razdoblju. U odnosu na sve donesene odluke državnih odvjetništava 57,6% pravnih osoba proglašeno je odgovornima. Kazneni postupak obustavljen je u 20% slučajeva. Odbijajućih je presuda 13,8%, a oslobađajućih presuda je 8,6%.

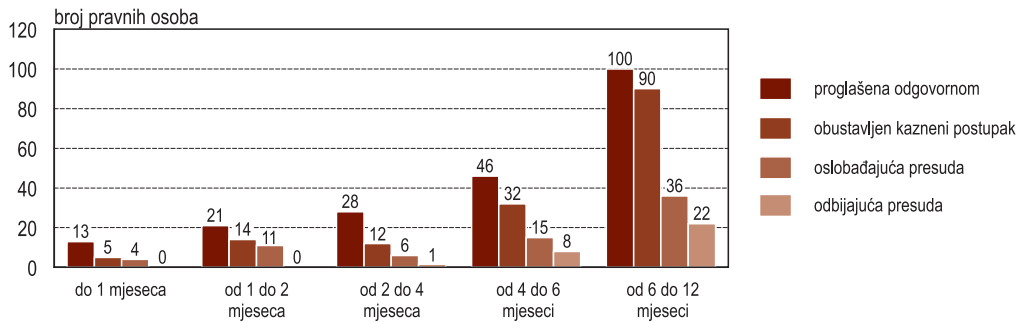
3.1. Optužene pravne osobe

U grafikonu 19. prikazane su vrste odluka i trajanje postupka. Podaci pokazuju da su odluke protiv pravnih osoba najčešće donesene u trajanju od 6 do 12 mjeseci.

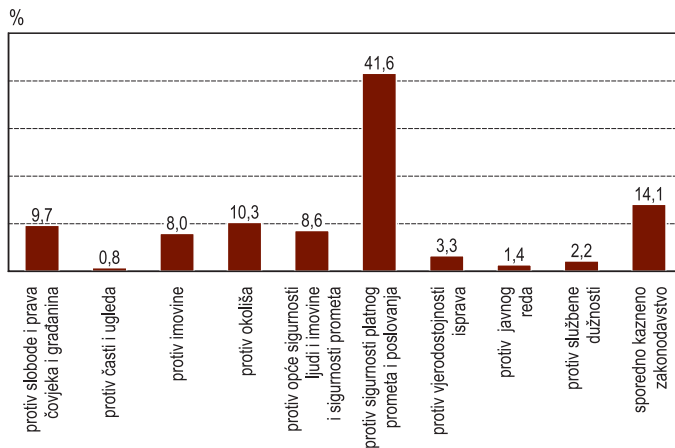
U grafikonu 20. prikazan je udio optuženih pravnih osoba prema pojedinim vrstama kaznenih djela. Razmjerno je najveći udio kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (41,6%), potom protiv sporednoga kaznenog zakonodavstva (14,1%), protiv okoliša (10,3%), protiv slobode i prava čovjeka i građanina (9,7%), protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (8,6%), protiv imovine (8,0%), protiv vjerodostojnosti isprava (3,3%), protiv službene dužnosti (2,2%), protiv javnog reda (1,4%) te protiv časti i ugleda (0,8%).

U grafikonu 21. prikazane su pravne osobe proglašene odgovornima prema pojedinim vrstama kaznenih djela. Kao i kod optuženja, znatno je najveći udio kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (43,3%), potom protiv sporednog kaznenog zakonodavstva (19,2%), protiv okoliša (11,0%), protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (10,1%), protiv slobode i prava čovjeka i građanina (8,2%), protiv imovine (3,4%), protiv vjerodostojnosti isprava (2,9%), protiv službene dužnosti (1,4%) te protiv javnog reda (0,5%) svih osuđujućih presuda.

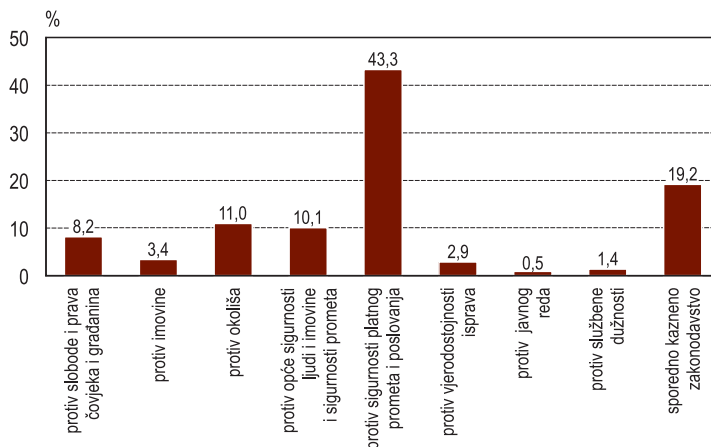
Grafikon 19.
Optužene pravne osobe prema vrsti odluke i trajanju postupka od 2005. do 2009.

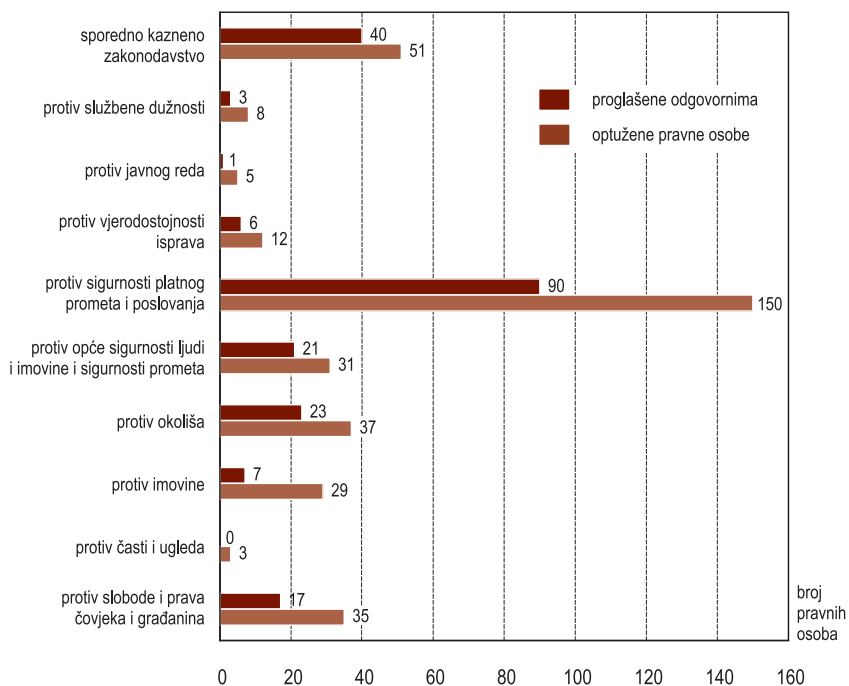
Grafikon 20.
Optužbe protiv pravnih osoba prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.

Grafikon 21.
Pravne osobe proglašene odgovornima prema vrstama kaznenih djela od 2005. do 2009.

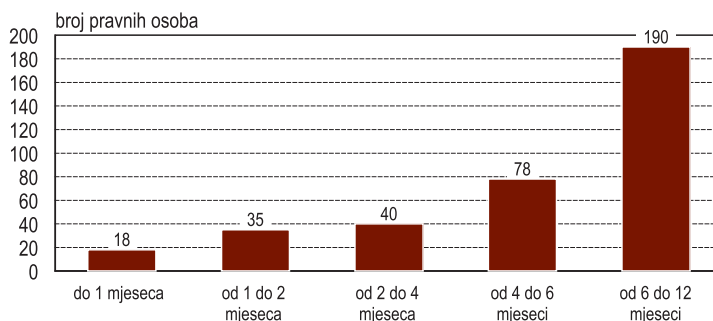

Grafikon 22.
Pravne osobe - optužene i proglašene odgovornima od 2005. do 2009.

U grafikonu 22. prikazan je omjer optuženih pravnih osoba te onih koje su proglašene odgovornima prema pojedinim vrstama kaznenih djela.

Grafikon 23.
Trajanje postupka od optužbe do pravomoćne odluke za optuženja protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

U grafikonu 23. prikazano je trajanje postupka od optužbe do pravomoćne odluke za optuženja protiv pravnih osoba. Podaci pokazuju da su odluke donesene za najčešće od 6 do 12 mjeseci.

Tablica 8.
Optužene pravne osobe za kaznena djela

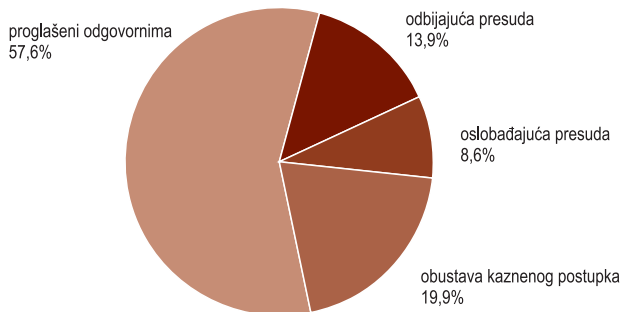
Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Ukupno	361	11	23	64	130	133
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	35	3	4	5	14	9
Povreda prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	31	3	3	5	13	7
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st. 1.	3	-	1	-	-	2
Protiv časti i ugleda	3	-	-	-	2	1
Kleveta, čl. 200. st. 2.	2	-	-	-	2	-
Iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika, čl. 201. st. 2.	1	-	-	-	-	1
Protiv državne imovine	2	-	-	1	-	1
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	1	-	-	1	-	-
Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, čl. 231. st. 2.	1	-	-	-	-	1
Protiv privatne imovine	27	-	4	2	12	9
Utaja, čl. 220. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 220. st. 4.	3	-	-	1	-	2
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	4	-	-	-	3	1
čl. 224. st. 4.	3	-	-	1	2	-
Zloupotreba čeka i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	1	-	1	-	-	-
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1.	1	-	-	-	1	1
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	8	-	2	-	2	4
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	-	1
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 3.	1	-	-	-	1	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	1	-	1	-	-	-
čl. 233. st. 2	1	-	-	-	1	-
Protiv okoliša	37	2	3	6	11	15
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 2.	1	1	-	-	-	-
Prupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	13	-	3	3	3	4
čl. 252. a st. 2.	5	-	-	1	2	2
Prenošenje zaraznih bolesti životinja i bilja, čl. 255. st. 1.	1	-	-	-	-	1
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	7	-	-	2	1	4
čl. 261. a st. 2.	1	-	-	-	-	1
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 1.	8	1	-	-	4	3
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	31	4	-	8	9	10
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	-	1
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	6	1	-	1	2	2
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 4.	1	-	-	-	-	1
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 3. u vezi sa st. 1.	2	-	-	-	1	1

Tablica 8.
Optužene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

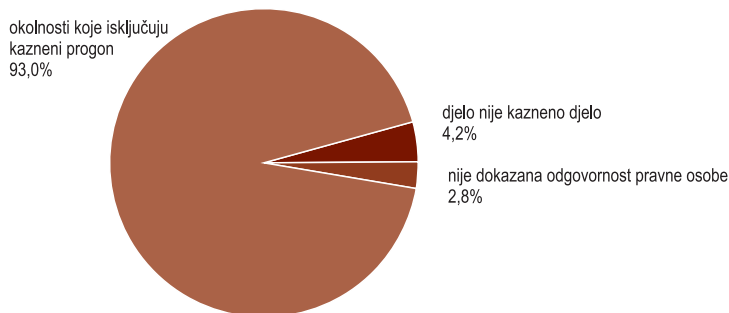
Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	15	2	-	5	4	4
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	1	-	-	-	1	-
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	1	-	-	-	-	1
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	-	-	2	1	-
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 2.	1	1	-	-	-	-
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	150	1	5	21	62	61
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	1	-	-	-	1	-
čl. 281. st. 2.	1	-	-	-	1	-
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st. 1.	1	-	-	1	-	-
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	2	-	-	-	1	1
čl. 285. st. 2.	5	-	1	-	-	4
čl. 285. st. 4. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	-	1
Utaja poreza i drugih davanja, čl. 286. st. 2.	1	-	-	-	-	1
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	6	-	-	2	3	1
Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	10	-	1	1	3	5
čl. 292. st. 2.	15	-	1	2	4	8
Zlouporaba ovlasti u svezi sredstava EU, čl. 292. a st. 3. u vezi sa st. 1.	1	-	-	-	1	-
Prijevara u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	57	-	1	12	22	22
čl. 293. st. 2.	49	1	1	3	26	18
Protiv vjerodostojnosti isprava	12	-	2	2	2	6
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 2.	3	-	-	-	1	2
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	7	-	2	1	1	3
čl. 312. st. 2.	2	-	-	1	-	1
Protiv javnog reda	5	1	-	1	-	3
Skidanje i povreda službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	3	1	-	1	-	1
Samovlast, čl. 329. st. 2.	2	-	-	-	-	2
Protiv službene dužnosti	8	-	-	3	3	2
Zlouporaba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	3	-	-	1	2	-
čl. 337. st. 2.	2	-	-	1	-	1
čl. 337. st. 3.	2	-	-	1	1	-
čl. 337. st. 4.	1	-	-	-	-	1
Kaznena djela prema posebnim zakonima	51	-	5	15	15	16
Zakon o deviznom poslovanju	1	-	-	1	-	-
Zakon o trgovačkim društvima	46	-	4	12	15	15
Zakon o energiji	4	-	1	2	-	1

Grafikon 24.
Optužbe protiv pravnih osoba – struktura odluka sudova od 2005. do 2009.

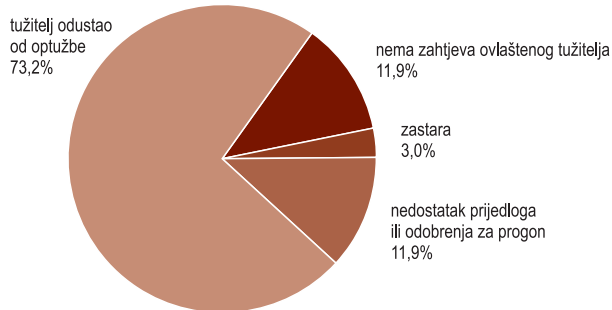
Promatrajući strukturu odluka sudova protiv pravnih osoba (grafikon 24.), podaci pokazuju da je 57,6% pravnih osoba proglašeno odgovornima. Kazneni postupak obustavljen je za njih 19,9%. Odbijajućih je presuda 13,9%, a oslobađajućih presuda 8,6%.

Grafikon 25.
Struktura razloga odluke o obustavi kaznenog postupka protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

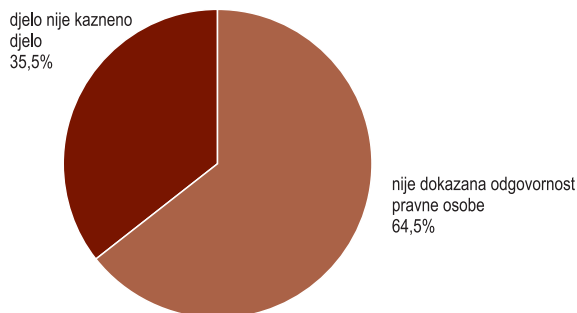
Struktura razloga odluke o obustavi kaznenog postupka protiv pravnih osoba (grafikon 25.) pokazuje da je znatno najveći razlog taj što je riječ o okolnostima koje isključuju kazneni progon (93%). Razmjerno je mali udio drugih razloga za obustavu kaznenog postupka: djelo nije kazneno djelo (4,2%) i nije dokazana odgovornost pravne osobe (2,8%).

Grafikon 26.
Struktura okolnosti koje isključuju kazneni progon protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

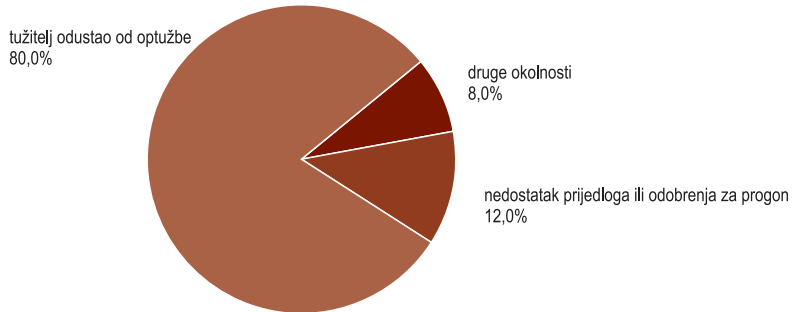
Struktura okolnosti koje isključuju kazneni progon protiv pravnih osoba pokazuju da je najčešće tužitelj odustao od optužbe (73,2%), nema zahtjeva ovlaštenog tužitelja (11,9%), nedostatak prijedloga ili odobrenja za progon (11,9%) te zastara (3,0%).

Grafikon 27.
Struktura razloga oslobađajućih presuda protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

Struktura razloga oslobađajućih presuda pokazuje da najčešće nije dokazana odgovornost pravne osobe (64,5%) te da djelo nije kazneno djelo (35,5%).

Grafikon 28.
Struktura razloga odbijajućih presuda protiv pravnih osoba od 2005. do 2009.

Struktura razloga odbijajućih presuda protiv pravnih osoba pokazuje da je najčešće tužitelj odustao od optužbe (80,0%), potom da je riječ o nedostatku prijedloga ili odobrenja za progon (12,0%) te zbog drugih okolnosti (8,0%).

Tablica 9.
Optužene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

Kaznena djela	Ukupno optužene	Proglašeni odgovornima	Vrsta odluke		
			obustava kaznenog postupka	oslobađajuća presuda	odbijajuća presuda
Ukupno	361	208	72	31	50
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	35	17	9	5	4
Povreda prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	31	17	5	5	4
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	1	-	1	-	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st. 1.	3	-	3	-	-
Protiv časti i ugleda	3	-	1	1	1
Kleveta, čl. 200. st. 2.	2	-	1	-	1
Iznošenje osobnih ili obiteljskih prilika, čl. 201. st. 2.	1	-	-	1	-
Protiv državne imovine	2	-	1	1	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	1	-	1	-	-
Povreda prava proizvođača zvučne ili slikovne snimke i prava u svezi s radiodifuzijskim emisijama, čl. 231. st. 2.	1	-	-	1	-
Protiv privatne imovine	27	7	13	2	5
Utaja, čl.220. st. 1.	1	-	1	-	-
čl.220. st. 4.	3	-	1	-	2

Tablica 9.

Optužene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno optužene	Proglašeni odgovornima	Vrsta odluke		
			obustava kaznenog postupka	oslobađajuća presuda	odbijajuća presuda
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. st. 1.	1	-	1	-	-
Prijevара, čl. 224. st. 1.	4	-	4	-	-
čl. 224. st. 4.	3	-	3	-	-
Zloupорaba чека i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	1	1	-	-	-
Povredа tuđih prava, čl. 228. st. 1.	2	-	1	-	1
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	8	5	1	1	1
čl. 230. st. 5. u vezi s st. 1.	1	-	-	1	-
čl. 230. st. 5. u vezi s st. 3.	1	1	-	-	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	1	-	-	-	1
čl. 233. st. 2.	1	-	1	-	-
Protiv okoliša	37	23	6	7	1
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 2.	1	1	-	-	-
Prupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	13	7	2	4	-
čl. 252. a st. 2.	5	3	-	2	-
Prenošenje zaraznih bolesti životinja i bilja, čl. 255. st. 1.	1	-	1	-	-
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	1	1	-	-	-
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	7	6	-	1	-
čl. 261. a st. 2.	1	1	-	-	-
čl. 261. a st. 3. u vezi sa st. 1.	8	4	3	-	1
Protiv опće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	31	21	5	1	4
Dovođenje u opasnost života i imovine опćeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 2.	1	-	-	-	1
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	6	3	1	-	2
čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 4.	1	-	1	-	-
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 3. u vezi sa st. 1.	2	2	-	-	-
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	15	12	2	1	-
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	1	-	-	-	1
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	1	1	-	-	-
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	3	-	-	-
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 2.	1	-	1	-	-
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	150	90	24	10	26
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	1	-	1	-	-
čl. 281. st. 2.	1	1	-	-	-
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st. 1.	1	1	-	-	-
Povredа prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	2	1	1	-	-
čl. 285. st. 2.	5	2	1	2	-
čl. 285. st. 4. u vezi sa st. 1.	1	-	1	-	-
Utaja poreza i drugih davanja, čl. 286. st. 2.	1	-	1	-	-

Tablica 9.**Optužene pravne osobe prema vrsti odluke od 2005. do 2009.**

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno optužene	Proglašeni odgovornima	Vrsta odluke		
			obustava kaznenog postupka	oslobađajuća presuda	odbijajuća presuda
Zlouporaba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	10	3	1	1	5
čl. 292. st. 2.	15	9	4	-	2
Zlouporaba ovlasti u svezi sredstava EU, čl. 292. a st. 3. u vezi sa st. 1.	1	-	-	1	-
Prijevара u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	57	38	6	1	12
čl. 293. st. 2.	49	31	8	4	6
Protiv vjerodostojnosti isprava	12	6	3	-	3
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 2.	3	2	-	-	1
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	7	4	1	-	2
čl. 312. st. 2.	2	-	2	-	-
Protiv javnog reda	5	1	1	1	2
Skidanje i povredа službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	3	1	1	-	1
Samovlast, čl. 329. st. 2.	2	-	-	1	1
Protiv službene dužnosti	8	3	4	-	1
Zlouporaba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	3	-	2	-	1
čl. 337. st.2.	2	1	1	-	-
čl. 337. st.3.	2	1	1	-	-
čl. 337. st.4.	1	1	-	-	-
Kaznena djela prema posebnim zakonima	51	40	5	3	3
Zakon o deviznom poslovanju	1	1	-	-	-
Zakon o trgovačkim društvima	46	37	5	3	1
Zakon o energiji	4	2	-	-	2

3.2.**Pravne osobe proglašene odgovornima i vrste sankcija**

Člankom 8. ZOPOKD-a određeno je da se pravnoj osobi za počinjenje kaznenog djela mogu izreći novčane kazne, uvjetna osuda i sigurnosne mjere. Pravne osobe mogu se kazniti novčanom kaznom i kaznom ukidanja pravne osobe. U pogledu izricanja novčane kazne Zakon propisuje raspone novčanih kazni.

Kako se u odnosu na pravne osobe ne može zatražiti izricanje novčane kazne u dnevnim dohocima, to bi se eventualno u kaznenom nalogu moglo zatražiti oduzimanje imovinske koristi pribavljene kaznenim djelom i objavljivanje kaznenog naloga u sredstvima javnog priopćavanja, ali dosad nije zatraženo izricanje kaznenog naloga s takvim zahtjevom, pa nije realno očekivati da bi moglo doći do znatnijeg broja izdavanja takvih kaznenih naloga.

Tablica 10.
Osuđene pravne osobe za kaznena djela

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Ukupno	208	8	17	39	80	64
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	17	2	2	3	7	3
Povreda prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	17	2	2	3	7	3
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	-	-	-	-	-	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st.1.	-	-	-	-	-	-
Protiv časti i ugleda	-	-	-	-	-	-
Kleveta, čl. 200. st. 2.	-	-	-	-	-	-
Protiv državne imovine	-	-	-	-	-	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	-	-	-	-	-	-
Protiv privatne imovine	7	-	3	-	2	2
Utaja, čl. 220. st. 1.	-	-	-	-	-	-
čl. 220. st. 4.	-	-	-	-	-	-
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. 1.	-	-	-	-	-	-
Prijevarena, čl. 224. st. 1.	-	-	-	-	-	-
čl. 224. st. 4.	-	-	-	-	-	-
Zlouporaba čeka i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	1	-	1	-	-	-
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1.	-	-	-	-	-	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	5	-	2	-	1	2
čl.230. st.5. u vezi sa st. 3.	1	-	-	-	1	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	-	-	-	-	-	-
čl. 233. st. 2.	-	-	-	-	-	-
Protiv okoliša.	23	1	2	3	9	8
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 2.	1	1	-	-	-	-
Prupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	7	-	2	2	2	1
čl. 252. a st. 2.	3	-	-	-	2	1
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	1	-	-	-	1	-
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	6	-	-	1	1	4
čl. 261. a st. 1.	1	-	-	-	-	1
čl. 261. a st. 3. u vezi s st. 1.	4	-	-	-	3	1
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	21	3	-	8	5	5

Tablica 10.
Osuđene pravne osobe za kaznena djela

(nastavak)

Kaznena djela	Ukupno	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	1	-	1	-	1
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 3. u vezi sa st. 1.	2	-	-	-	1	1
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	12	2	-	5	3	2
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	-	-	-	-	-	-
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	1	-	-	-	-	1
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	-	-	2	1	-
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 2.	-	-	-	-	-	-
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	90	1	3	13	41	32
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	-	-	-	-	-	-
čl. 281. st. 2.	1	-	-	-	1	-
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st. 1.	1	-	-	1	-	-
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	1	-	-	-	-	1
čl. 285. st. 2.	2	-	1	-	-	1
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	4	-	-	1	2	1
Zloupotreba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	3	-	1	-	1	1
čl. 292. st. 2.	9	-	-	2	2	5
Zloupotreba ovlasti u svezi sredstava Europske unije, čl. 292. a st. 3. u vezi sa st. 1.	-	-	-	-	-	-
Prijevara u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	38	-	1	8	17	12
čl. 293. st. 2.	31	1	-	1	18	11
Protiv vjerodostojnosti isprava	6	-	2	-	-	4
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 2.	2	-	-	-	-	2
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	4	-	2	-	-	2
čl. 312. st. 2.	-	-	-	-	-	-
Protiv javnog reda	1	1	-	-	-	-
Skidanje i povreda službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	1	1	-	-	-	-
Protiv službene dužnosti	3	-	-	1	1	1
Zloupotreba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	-	-	-	-	-	-
čl. 337. st. 2.	1	-	-	1	-	-
čl. 337. st. 3.	1	-	-	-	1	-
čl. 337. st. 4.	1	-	-	-	-	1
Kaznena djela prema posebnim zakonima	40	-	5	11	15	9
Zakon o deviznom poslovanju	1	-	-	1	-	-
Zakon o trgovačkim društvima	37	-	4	9	15	9
Zakon o energiji	2	-	1	1	-	-

3.2.1.

Novčana kazna

U članku 9. Zakona određeno je da propisana novčana kazna za kaznena djela pravnih osoba ne može biti manja od 5 000,00 kuna ni veća od 8 000 000,00 kuna.

Visine novčane kazne za pojedina kaznena djela određene su u članku 10. Zakona ovisno o visini zapriječene kazne zatvora. Ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od 1 godine zatvora, pravna se osoba može kazniti novčanom kaznom od 5 000,00 do 2 000 000,00 kuna. Ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od 5 godina zatvora, pravna se osoba može kazniti novčanom kaznom od 10 000,00 do 3 000 000,00 kuna. Ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od 10 godina zatvora, pravna se osoba može kazniti novčanom kaznom od 15 000,00 do 4 000 000,00 kuna. Ako je za kazneno djelo propisana kazna zatvora s posebnom najvećom mjerom od 15 godina zatvora ili težom, pravna se osoba može kazniti novčanom kaznom od 20 000,00 do 5 000 000,00 kuna.

Novčane kazne izriču se najčešće na donjoj granici.

Tablica 11.

Osuđene pravne osobe prema kaznenim djelima, pokušaju, izrečenim sankcijama, uvjetnoj kazni, izrečenoj kazni ukidanja pravne osobe, izrečenoj sigurnosnoj mjeri i oduzetoj imovinskoj koristi od 2005. do 2009.

	Ukupno		Izrečena sankcija, novčana kazna u kn			Je li kazna izrečena uvjetno		Je li izrečena kazna ukidanja pravne osobe		Izrečena sigurnosna mjera					Oduzeta imovinska korist	
	svoga	pokušaj	preko 20 000	10 001 – 20 000	5 000 – 10 000	da	ne	da	ne	svoga	zabrana stjecanja dozvola, ovlaštenja koncesije ili subvencije	zabrana obavljanja određenih djelatnosti	zabrana poslovanja s korisnicima državnog i lokalnog proračuna	oduzimanje predmeta	da	ne
Ukupno	208	2	35	61	112	36	172	-	208	4	-	-	-	4	9	199
Protiv slobode i prava čovjeka i građanina	17	-	3	2	12	3	14	-	17	-	-	-	-	-	-	17
Povreda prava na rad i drugih prava iz rada, čl. 114.	17	-	3	2	12	3	14	-	17	-	-	-	-	-	-	17
Narušavanje nepovredivosti doma, čl. 122. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nedozvoljena uporaba osobnih podataka, čl. 133. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv časti i ugleda	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kleveta, čl. 200. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv državne imovine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Tablica 11.

Osuđene pravne osobe prema kaznenim djelima, pokušaju, izrečenim sankcijama, uvjetnoj kazni, izrečenoj kazni ukidanja pravne osobe, izrečenoj sigurnosnoj mjeri i oduzetoj imovinskoj koristi od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Ukupno		Izrečena sankcija, novčana kazna u kn		Je li kazna izrečena uvjetno		Je li izrečena kazna ukidanja pravne osobe		Izrečena sigurnosna mjera					Oduzeta imovinska korist			
	svaga	pokušaj	preko 20 000	10 001 – 20 000	5 000 – 10 000	da	ne	da	ne	svaga	zabrana stjecanja dozvola, ovlaštenja koncesije ili subvencije	zabrana obavljanja određenih djelatnosti	zabrana poslovanja s korisnicima državnog i lokalnog proračuna	oduzimanje predmeta	da	ne	
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv privatne imovine	7	-	-	1	6	2	5	-	7	2	-	-	-	2	1	6	-
Utaja, čl. 220. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
čl. 220. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uništenje i oštećenje tuđe stvari, čl. 222. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prijevara, čl. 224. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
čl. 224. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Zlouporaba čeka i kreditne kartice, čl. 226. st. 1.	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Povreda tuđih prava, čl. 228. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača, čl. 230. st. 1.	5	-	-	-	5	2	3	-	5	2	-	-	-	2	-	5	-
čl. 230. st. 5. u vezi sa st. 3.	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
Lihvarski ugovor, čl. 233. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
čl. 233. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv okoliša	23	1	6	5	12	4	19	-	23	-	-	-	-	-	4	19	-
Ugrožavanje okoliša otpadom, čl. 252. st. 2.	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Prupravna gradnja, čl. 252. a st. 1.	7	1	2	1	4	1	6	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7
čl. 252. a st. 2.	3	-	-	2	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Pustošenje šuma, čl. 261. st. 1.	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Protupravna eksploatacija rudnog blaga, čl. 261. a st. 1.	6	-	1	-	5	1	5	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6
čl. 261. a st. 2.	1	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-
čl. 261. a st. 3. u svezi st. 1.	4	-	2	2	-	1	3	-	4	-	-	-	-	-	3	1	-
Protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa	21	-	7	9	5	1	20	-	21	-	-	-	-	-	-	-	21
Dovođenje u opasnost života i imovine općeopasnom radnjom ili sredstvom, čl. 263. st. 4. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	-	1	1	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Oštećenje zaštitnih naprava na radu, čl. 265. st. 3. u vezi sa st. 1.	2	-	1	1	-	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2

Tablica 11.

Osuđene pravne osobe prema kaznenim djelima, pokušaju, izrečenim sankcijama, uvjetnoj kazni, izrečenoj kazni ukidanja pravne osobe, izrečenoj sigurnosnoj mjeri i oduzetoj imovinskoj koristi od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Ukupno		Izrečena sankcija, novčana kazna u kn		Je li kazna izrečena uvjetno		Je li izrečena kazna ukidanja pravne osobe		Izrečena sigurnosna mjera					Oduzeta imovinska korist			
	svaga	pokušaj	preko 20 000	10 001 – 20 000	5 000 – 10 000	da	ne	da	ne	svaga	zabrana stjecanja dozvola, ovlaštenja koncesije ili subvencije	zabrana obavljanja određenih djelatnosti	zabrana poslovanja s korisnicima državnog i lokalnog proračuna	oduzimanje predmeta	da	ne	
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 3.	12	-	3	6	3	1	11	-	12	-	-	-	-	-	-	-	12
čl. 265. st. 3. u vezi s čl. 271. st. 4.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Opasno izvođenje građevinskih radova, čl. 266. st. 1.	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
čl. 266. st. 2. u vezi s čl. 271. st. 3.	3	-	1	1	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Izazivanje prometne nesreće, čl. 272. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja	90	1	13	37	40	17	73	-	90	2	-	-	-	2	4	86	
Pogodovanje vjerovnika, čl. 281. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
čl. 281. st. 2.	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Obmanjivanje kupaca, čl. 284. st. 1.	1	-	-	1	-	1	-	-	1	1	-	-	-	-	1	-	1
Povreda prava industrijskog vlasništva i neovlaštena uporaba tuđe tvrtke, čl. 285. st. 1.	1	-	-	-	1	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
čl. 285. st. 2.	2	-	-	1	1	1	1	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Povreda obveze vođenja trgovačkih i poslovnih knjiga, čl. 287.	4	-	-	1	3	1	3	-	4	-	-	-	-	-	-	-	4
Zloupotreba ovlasti u gospodarskom poslovanju, čl. 292. st. 1.	3	-	-	1	2	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
čl. 292. st. 2.	9	-	2	5	2	2	7	-	9	-	-	-	-	-	-	-	9
Zloupotreba ovlasti u svezi sredstava EU, čl. 292. a st. 3. u vezi sa st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Prijevarena u gospodarskom poslovanju, čl. 293. st. 1.	38	-	4	11	23	8	30	-	38	1	-	-	-	1	3	35	
čl. 293. st. 2.	31	1	7	17	7	3	28	-	31	-	-	-	-	-	1	30	
Protiv vjerodostojnosti isprava	6	-	-	-	6	-	6	-	6	-	-	-	-	-	-	-	6
Krivotvorenje isprava, čl. 311. st. 2.	2	-	-	-	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2
Krivotvorenje službene isprave, čl. 312. st. 1.	4	-	-	-	4	-	4	-	4	-	-	-	-	-	-	-	4
čl. 312. st. 2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Protiv javnog reda	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1

Tablica 11.

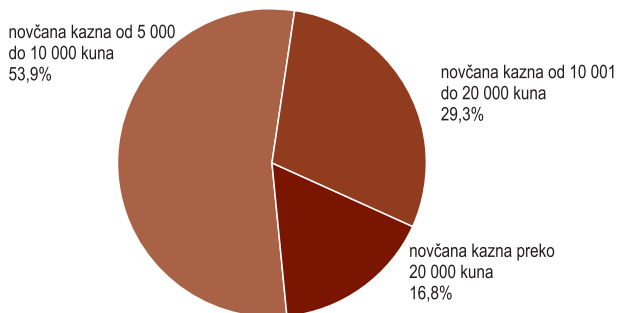
Osuđene pravne osobe prema kaznenim djelima, pokušaju, izrečenim sankcijama, uvjetnoj kazni, izrečenoj kazni ukidanja pravne osobe, izrečenoj sigurnosnoj mjeri i oduzetoj imovinskoj koristi od 2005. do 2009.

(nastavak)

	Ukupno		Izrečena sankcija, novčana kazna u kn		Je li kazna izrečena uvjetno		Je li izrečena kazna ukidanja pravne osobe		Izrečena sigurnosna mjera					Oduzeta imovinska korist			
	svoga	pokušaj	preko 20 000	10 001 – 20 000	5 000 – 10 000	da	ne	da	ne	svoga	zabrana stjecanja dozvola, ovlaštenja koncesije ili subvencije	zabrana obavljanja određenih djelatnosti	zabrana poslovanja s korisnicima državnog i lokalnog proračuna	Oduzimanje predmeta	da	ne	
Skidanje i povreda službenog pečata i znaka, čl. 323. st. 1.	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Protiv službene dužnosti	3	-	2	-	1	-	3	-	3	-	-	-	-	-	-	-	3
Zlouporeba položaja i ovlasti, čl. 337. st. 1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
čl. 337. st. 2.	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
čl. 337. st. 3.	1	-	-	-	1	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
čl. 337. st. 4.	1	-	1	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Kaznena djela prema posebnim zakonima	40	-	4	7	29	9	31	-	40	-	-	-	-	-	-	-	40
Zakon o deviznom poslovanju	1	-	-	1	-	-	1	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Zakon o trgovačkim društvima	37	-	4	6	27	9	28	-	37	-	-	-	-	-	-	-	37
Zakon o energiji	2	-	-	-	2	-	2	-	2	-	-	-	-	-	-	-	2

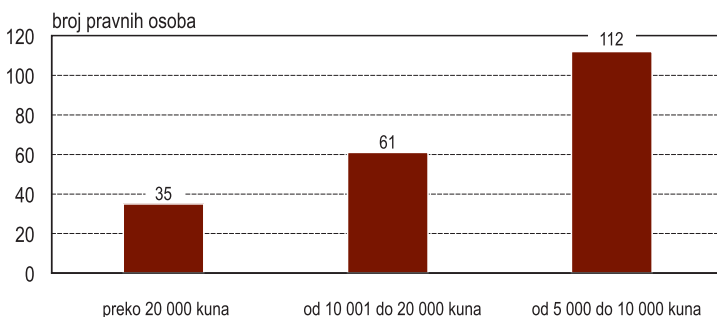
Od ukupnog broja osuđenih pravnih osoba, za njih 35 izrečena je novčana kazna preko 20 tisuća kuna (16,8%), potom 61 novčana kazna od 10 001 do 20 000 kuna (29,3%) te 112 novčanih kazni od 5 000 do 10 000 kuna (53,9%).

Grafikon 29.
Izrečene sankcije za pravne osobe od 2005. do 2009.

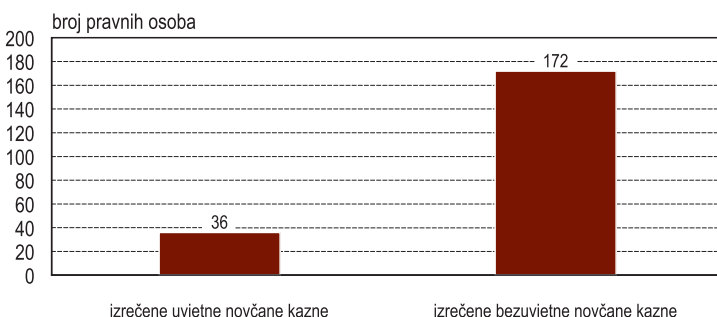
Grafikon 30.
Izrečene novčane kazne od 2005. do 2009.

3.2.2. Uvjetna osuda

U pogledu primjene uvjetne osude vrijede opća pravila za primjenu ove mjere upozorenja. U promatranome petogodišnjem razdoblju izrečeno je 36 uvjetnih novčanih kazni.

Grafikon 31.
Izrečene novčane kazne – uvjetne i bezuvjetne od 2005. do 2009.

3.2.3. Kazna prestanka pravne osobe

Prema članku 12. ZOPOKD-a kazna ukidanja pravne osobe može se izreći ako je pravna osoba osnovana radi činjenja kaznenih djela ili je svoje djelovanje pretežito iskoristila za počinjenje kaznenih djela. Kazna ukidanja pravne osobe ne može se izreći jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave, političkim strankama, sindikatima i njihovim zajednicama.

Kazna ukidanja pravne osobe trebala bi se izricati ako je pravna osoba osnovana radi činjenja kaznenih djela ili je svoje djelovanje pretežito iskoristila za počinjenje kaznenih djela (npr. gospodarske prijevare). Također, kada pravna osoba služi kao paravan za pranje novca, radi ilegalnog prenošenja droge i slično, može doći u obzir primjena ove kazne.

U praksi nema pojavnih oblika.

3.2.4.

Sigurnosne mjere

S obzirom na odredbu članka 15. ZOPOKD-a postoje razlike kod izricanja sigurnosnih mjera pravnim osobama u odnosu na fizičke osobe. Sigurnosne mjere iz članka 75. do 80. Kaznenog zakona mogu se izreći uz kaznu i uvjetnu osudu. Prema članku 15. ZOPOKD-a pravnoj osobi uz kaznu sud može izreći jednu ili više sigurnosnih mjera pa iz te odredbe proizlazi da se sigurnosne mjere mogu izreći samo uz kaznu, a ne i uz uvjetnu osudu. Dakle, Zakon o odgovornosti pravnih osoba za kaznena djela u pogledu izricanja sigurnosnih mjera restriktivniji je od Kaznenog zakona, koji dopušta da se i uz uvjetnu osudu izriče i sigurnosna mjera.

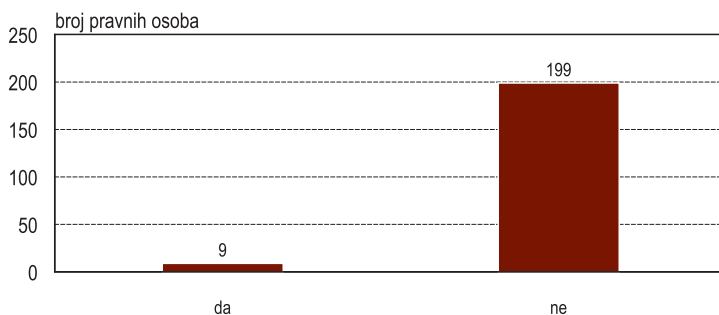
Os 2005. do 2009. izrečene su četiri sigurnosne mjere oduzimanja predmeta, i to dvije za kazneno djelo iz članka 230. KZ-a (nedozvoljena uporaba autorskog djela ili izvedbe umjetnika izvođača), jedna za kazneno djelo obmanjivanja kupaca i jedna sigurnosna mjera za kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju.

3.2.5.

Oduzimanje imovinske koristi

Člankom 20. ZOPOKD-a određeno je da će sud pravnoj osobi oduzeti imovinsku korist ostvarenu kaznenim djelom. Dakle, slično kao i odredba članka 82. KZ-a, ta je norma imperativna i sud je dužan oduzeti imovinsku korist koju je pravna osoba stekla kaznenim djelom. Oduzimanje imovinske koristi od pravne osobe, ako je ta imovinska korist stečena kaznenim djelom, bilo je i dosad moguće prema odredbi članka 82. stavka 3. KZ-a, ali često ta odredba nije primjenjivana. Državno odvjetništvo smatra da je izostanak te odluke u slučajevima kad za nju postoje zakonski uvjeti povreda Kaznenog zakona – prekoračenje ovlasti koju sud ima po zakonu – te stoga odvjetništvo obvezatno mora reagirati žalbom (članak 368. toč. 5. ZKP-a). Kako će u većini slučajeva pravne osobe odgovarati za kaznena djela odgovornih osoba kojima je njima pribavljena imovinska korist, to će u svim tim slučajevima trebati tu imovinsku korist i oduzeti, naravno, pod uvjetom da nije bilo imovinskopravnog zahtjeva. Naime, bez oduzimanja imovinske koristi koja je u nekim slučajevima veoma visoka, cijeli postupak u odnosu na pravne osobe gubi na svrsi i stoga će državna odvjetništva morati u takvim slučajevima reagirati žalbama. Odredbe Zakona olakšavaju utvrđivanje i oduzimanje imovinske koristi. Prema stavku 2. članka 20. ZOPOKD-a imovinska korist je svako povećanje ili sprečavanje smanjenja imovine pravne osobe do kojeg je došlo počinjenjem kaznenog djela. Visinu imovinske koristi sud procjenjuje uvidom u cjelokupnu imovinu pravne osobe i dovođenjem u vezu s počinjenim djelom i ako utvrdi nemogućnost oduzimanja imovinske koristi koja se sastoji od novca, prava ili stvari, sud će obvezati pravnu osobu na isplatu protuvrijednosti u novčanom iznosu.

Grafikon 32.
Oduzimanje imovinske koristi pravnim osobama od 2005. do 2009.

Kako sud pri određivanju novčanog iznosa uzima u obzir tržišnu vrijednost stvari ili prava u vrijeme donošenja odluke, to se na temelju ovih odredaba može zaključiti da će utvrđivanje i oduzimanje imovinske koristi biti lakše nego što je to sada prema članku 82. KZ-a. Odredbom članka 20 stavka 5. ZOPOKD-a određeno je da će se imovinska korist oduzeti i kad se po bilo kojem pravnom temelju nalazi kod drugoga, ako je prema okolnostima pod kojima je ostvario određene vrijednosti znao ili mogao i bio dužan znati da su vrijednosti ostvarene kaznenim djelom. Dakle, imovinska korist ne oduzima se od treće osobe koja ju je stekla u dobroj vjeri pa je time propisana zaštita savjesnog stjecatelja.

Podaci u grafikonu 32. pokazuju da je u promatranome petogodišnjem razdoblju bilo 9 pojava oblika oduzimanja imovinske koristi pravnoj osobi.

ZAKLJUČAK

U promatranome petogodišnjem razdoblju prijavljeno je 2 566 pravnih osoba, što je prosječno 0,7% svih kaznenih prijave koje su zaprimila državna odvjetništva. Udio kaznenih prijave protiv pravnih osoba u 2009. jest 1,2% u odnosu na kaznene prijave za sva kaznena djela. Kod optuženja i osuda udio optuženih pravnih osoba jest 0,2%, a isto toliki je udio onih pravnih osoba koje su proglašene odgovornima.

Statistički podaci pokazuju da su državna odvjetništva u cijelome promatranom razdoblju donijela 2 566 odluka za kaznena djela koja su počinile pravne osobe. Kaznene prijave su odbačene su u 1 315 slučajeva (51,2%), istraga je prekinuta u dva slučaja (0,1%), a obustavljena za 52 slučaja (2,0%).

U odnosu na sve kaznene prijave, protiv 1 197 pravnih osoba podnesena je optužnica ili optužni prijedlog (46,7%). Osuđeno/proglašeno odgovornima jest njih 208. Izrečeno je 35 novčanih kazni preko 20 000 kuna, potom 61 novčana kazna od 10 001 do 20 000 kuna te 112 novčanih kazni od 5 000 do 10 000 kuna. Od svih izrečenih novčanih kazni, njih 36 je izrečeno uvjetno. Nije izrečena nijedna kazna ukidanja pravne osobe, a u 9 slučajeva oduzeta je imovinska korist.

U promatranome petogodišnjem razdoblju bilo je 30 slučajeva primjene mjera opreza.

Podaci pokazuju da je udio optuženih pravnih osoba prema pojedinim vrstama kaznenih djela razmjerno najveći kod kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (41,6%), potom protiv sporednog kaznenog zakonodavstva (14,1%), protiv okoliša (10,3%), protiv slobode i prava čovjeka i građanina (9,7%), protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (8,6%), protiv imovine (8,0%), protiv vjerodostojnosti isprava (3,3%), protiv službene dužnosti (2,2%), protiv javnog reda (1,4%) te protiv časti i ugleda (0,8%).

Kod osuđujućih presuda, kao i kod optuženja, znatno je najveći udio kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja (43,3%), potom protiv sporednoga kaznenog zakonodavstva (19,2%), protiv okoliša (11,0%), protiv opće sigurnosti ljudi i imovine i sigurnosti prometa (10,1%), protiv slobode i prava čovjeka i građanina (8,2%), protiv imovine (3,4%), protiv vjerodostojnosti isprava (2,9%), protiv službene dužnosti (1,4%) te protiv javnog reda (0,5%) svih osuđujućih presuda.

Struktura pojedinih kaznenih djela protiv sigurnosti platnog prometa i poslovanja pokazuje da se više od dvije trećine njih odnosi na kazneno djelo prijevare u gospodarskom poslovanju te na kazneno djelo zlorabe ovlasti u gospodarskom poslovanju.

U odnosu na trajanje postupka od optužbe do pravomoćne odluke za optuženja protiv pravnih osoba, podaci pokazuju da su odluke protiv pravnih osoba donesene najčešće od 6 do 12 mjeseci.